

TISZAÚJVÁROS VÁROS ÖNKORMÁNYZATA JEGYZŐJÉTŐL

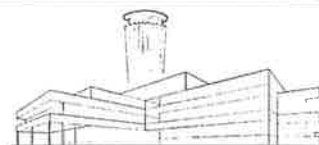
☒ 3581 Tiszaújváros, Bethlen Gábor út 7.

☎ 49 / 548-014

☎ 49 / 548-011

Honlap: www.tiszaujvaros.hu

E-mail: phivatal@tujvaros.hu

Szám: VIII/257-4/2025.

A javaslat előkészítője:

Szakolczai Mária osztályvezető

Szalai Csabáné csoportvezető

Kunné Novák Judit munkatárs

Előkészítő tisztségviselő:

Dr. Fülöp György polgármester

J A V A S L A T

Tiszaújváros Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiójának elfogadására

Tisztelt Képviselő-testület!

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 92. § (3) bekezdése értelmében a legalább kétezer lakosú települési önkormányzat – így Tiszaújváros is – szolgáltatástervezési koncepciót készít, mely meghatározza a települési önkormányzat szociális szolgáltatási stratégiáját, operatív tervezését.

Tiszaújváros Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 2004-ben fogadta el Tiszaújváros Szociális Szolgáltatástervezési Konceptióját, amely a 2017. évben megújításra, majd a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SZCSM rendelet (a továbbiakban: SZCSM rendelet) akkor hatályos rendelkezése alapján kétévente felülvizsgálatra, 2023-ban teljeskörűen megújításra került. Tekintettel arra, hogy Tiszaújváros Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiójának érvényessége 2025. december 31. napjával lejár, felülvizsgálata aktuálissá vált.

Az SZCSM rendelet 111/A. § (5) bekezdésének 2024. július 1. napjától hatályos módosítása alapján az előterjesztéshez mellékként csatolt Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió öt év időtartamra, a városfejlesztés egyéb stratégiai dokumentumaival összhangban, az SZCSM rendelet 111/A. § (1) bekezdésében

rögzített kötelező tartalmi elemek figyelembevételével kerül megalkotásra, valamint illeszkedik a magasabb szintű stratégiai dokumentumokhoz.

Tisztelt Képviselő-testület!

A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások biztosításáért felelős intézményként a Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ a 2024-2025. évekre szóló Konceptióban megfogalmazott programelemek alapján mindkét évre vonatkozóan cselekvési tervet állított össze. A cselekvési tervekben meghatározott feladatok megvalósítása érdekében tett intézkedések az alábbiak szerint összegezhetők:

- **A szociális szolgáltatások láthatóságának növelése** érdekében a hagyományos médiával fennálló kapcsolat megtartása mellett megvalósult a Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ folyamatos **online jelenléte**, mely az intézmény számára tematizált, gyors, rendszeres és rugalmas kapcsolattartást tesz lehetővé a lakossággal.
- **Az idős célcsoport számára** két kiemelt feladatterület – a demens betegek ellátása és az *active ageing* szemlélet erősítése – mentén, **komplex cselekvési terv** született, a demenciával élők és környezetük támogatásának fejlesztési szükségletei és igényei feltérképezésére készült kérdőíves felmérés eredményeire alapozottan. A fejlesztések köréből kiemelkedő a Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ Család- és Gyermekjóléti Szolgálatához rendelt **Tiszaújvárosi Demencia Tanácsadó Pont** létrehozása a 2024. évben, mely szolgáltatás keretében információkhoz való hozzáférés biztosítása mellett tanácsadásban, szakmai segítségnyújtásban részesülhetnek az érdeklődők. A szolgáltatás előkészítésének első lépéseként kezdetét vette a feladatellátásban közreműködő **szakembereknek** az egészségügyi intézménnyel együttműködésben megvalósuló, folyamatos **edukációja**.

Az idős korosztály egészségi állapotának monitorozása, a mobilizálás és aktivizálás tekintetében a házi segítségnyújtás, a családsegítés és az idősek nappali ellátása keretében folyamatosan biztosított szolgáltatások mellett hangsúlyos szerepet kaptak a civil szervezettel, önszerveződő közösséggel, társintézményekkel **együttműködésben** szervezett **edukációs és tájékoztató jellegű előadások**, elsősorban a digitális világ megismerésére, biztonságos használatára, veszélyeinek elhárítására vonatkozó ismeretek átadása témakörében.

- Az egészségügyi intézménnyel együttműködve adatgyűjtés és szükségletfelmérés történt az **otthonukban élő pszichiátriai és szenvedélybetegek** speciális szükségletei, továbbá a demográfiai, társadalmi, gazdasági tényezők vizsgálatára, a helyi szolgáltatások és lehetőségek feltérképezésére.

- A **családok erőforrásai és eszköztára, a szülői készségek fejlesztése** érdekében **szükségletfelmérés** készült, melynek eredményei alapján előkészítésre került két új, preventív jellegű **csoportszolgáltatás. A fiatal célcsoport támogatása** érdekében 2025. január 1. napjától a „Napsugár” Bölcsőde kiegészítő szolgáltatásaként bevezetésre került az **időszakos gyermekfelügyelet**, melynek keretében a családok alkalmi jelleggel, megállapodás nélkül élhetnek a szakemberek közreműködésével nyújtott gyermekfelügyelet lehetőségével, illetve önkormányzati rendeletben meghatározott feltételek teljesülése esetén **ellátási területen kívülről is igénybe vehető a bölcsődei szolgáltatás.**

- A **szolgáltatási életciklusok meghosszabbítása** érdekében kezdetét vette a fogyatékos személyek **szükségleteinek feltérképezése**, különösen a felnőtt életvitelhez szükséges további támogatásokra fókuszáltn.

- A **szinergiák** stratégiai tervezésben történő **kihasználása** tekintetében megállapítást nyert, hogy az érintett években a stratégiai dokumentumok felülvizsgálata (Gazdasági Program, Egészségterv) **a szociális ágazati szempontok érvényesítésével valósult meg.** A Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ e szemlélet szem előtt tartásával építette fel cselekvési terveit, és a rögzített célok elérése érdekében a társszakmákkal együttműködésben nyitottan és kezdeményezően, a határterületek és a kapcsolódási pontok figyelembevételével járt el.

- A **munkavállalók egészségmegőrzésére** irányuló intézkedések körében az egészségi állapot, munkahelyi jólét és igények felmérésére szolgáló, **átfogó kérdőív** készült a Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központban. Az eredmények tükrében, a lehetséges és szükséges fejlesztési javaslatok alapján 2025. végéig **átfogó intézkedési terv** készül. A munkavállalók mentális egészségmegőrzésére az intézményben folyamatos **szupervíziós és esetmegbeszélő** segítségnyújtás áll rendelkezésre.

A személyes gondoskodást nyújtó szociális és gyermekjóléti szolgáltatásokat érintő fejlesztések mellett a **pénzbeli és természetbeni ellátások értékálló módon történő**

nyújtása, lehetőség szerinti növelése a felülvizsgálattal érintett években is biztosított volt.

Tisztelt Képviselő-testület!

A 2023. évben elfogadott Konceptióban a 2024-2025. évre meghatározott operatív program összefoglaló értékeléseként a 2025. évi felülvizsgálat során megállapításra került, hogy Tiszaújváros **szociális ellátórendszere megfelel** a hatályos ágazati jogszabályokban előírt feladat-ellátási **kötelezettségeknek**, illetve magas fokú felelősségvállalásának köszönhetően jelentős számú önként vállalt feladatot is teljesít a helyi, illetve egyes szolgáltatások esetében más települések szükségleteinek kielégítése érdekében.

A koncepcióban rögzített programelemek megvalósítása teljes egészében, vagy döntően teljesült, azonban többségük olyan folyamat-jellegű intézkedéseket igényel, melyek végrehajtása hosszabb időtartamot ölel fel. Minderre tekintettel jelen dokumentumban az előző Konceptióban azonosított célok, feladatok, célcsoportok és kulcsterületek megtartása mellett és azokból kiindulva, a demográfiai, gazdasági, társadalmi trendek és a rendelkezésre álló kondíciók figyelembevételével kerültek kiegészítésre az operatív tervezést megalapozó korábbi javaslatok.

Az elkövetkező öt éves időszakra vonatkozóan meghatározott fő irányelv **a fókusz áthelyezése** a szociális szolgáltatások láthatóságának növelése tekintetében **a tartalom-szempontrú kommunikációra**, az idős célcsoportot érintő ellátásfejlesztés tekintetében **a prevencióra és az aktív szerepfeladatok előtérbe helyezésére**, továbbá a családok erőforrásainak és eszköztárának fejlesztése tekintetében **a digitális gyermekvédelemi tevékenységre**.

Fentiekben foglaltak alapján a koncepció által meghatározott **stratégiai célcsoportok** változatlanul az:

- idősek,
- családok, fiatalok,
- hátránnyal élők,
- szolgáltatást nyújtók (intézmények, szakemberek).

Javaslom, hogy a Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ a Koncepció javaslatainak megvalósítását a kialakult gyakorlat folytatásaként, a megelőző időszak értékelésével megalapozott, egy éves időtartamra szóló cselekvési tervekben ütemezze. Szolgáltatásszervezése során folyamatosan vizsgálja a lakossági igényeket, és fordítson fokozott figyelmet a szociális szolgáltatások minőségi, megújulni képes, reziliens működtetésére.

Tiszaújváros Város Önkormányzatának feladata a szociális ellátórendszer egészének folyamatos monitorozása, szükség szerinti felülvizsgálata és aktualizálása, az operatív programjavaslatok megvalósítása érdekében szükségessé váló intézkedések kezdeményezése a szakmai és infrastrukturális színvonal, valamint a humán-erőforrás kapacitás megtartása.

Az SZCSM rendelet 111/A. § (4) bekezdésében foglalt előírás alapján a szolgáltatástervezési koncepciót az elfogadását megelőzően a helyi önkormányzat véleményeztette az intézményvezetővel, valamint a nemzetiségi önkormányzattal, és a koncepció végleges változata véleményük figyelembevételével került kialakításra.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy a javaslatot megtárgyalni és elfogadni szíveskedjen.

Tiszaújváros, 2025. november 26.

Dr. Juhos Szabolcs

jegyző

HATÁROZATI JAVASLAT

Tiszaújváros Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a Tiszaújváros Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiójának elfogadására vonatkozó javaslatot megtárgyalta és az alábbi döntést hozta:

- 1./ Tiszaújváros Város Önkormányzatának Képviselő-testülete Tiszaújváros Szociális Szolgáltatástervezési Konceptióját a melléklet szerint elfogadja.

Felelős: polgármester

Határidő: 2025. december 11.

- 2./ A Képviselő-testület felkéri a Polgármesteri Hivatalt, hogy a jogszabályi, gazdasági, jövedelmi és társadalmi változásokra tekintettel – az előző évek gyakorlatának megfelelően – folyamatosan vizsgálja felül a szociális ellátórendszer valamennyi elemét, aktualizálja a pénzbeli és természetbeni ellátások formáit, illetve tegye meg a szükséges intézkedéseket az operatív programjavaslatok megvalósítása érdekében.

Felelős: jegyző

Határidő: 2030. december 31.

- 3./ A Képviselő-testület felkéri a Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ intézményvezetőjét, hogy az intézmény által nyújtott szociális szolgáltatások szervezése során folytassa a Szociális Szolgáltatástervezési Konceptióban megfogalmazott javaslatok megvalósítására irányuló tevékenységét, törekedjen a szociális szolgáltatások lakossági igényekhez igazodó, minőségi és reziliens működtetésére.

Felelős: Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ intézményvezetője

Határidő: 2030. december 31.

- 4./ A Képviselő-testület felkéri a Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ intézményvezetőjét, hogy a szociális szolgáltatástervezési koncepció operatív programjavaslatainak végrehajtására minden évben készítsen egy évre szóló részletes cselekvési tervet.

Felelős: Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ intézményvezetője

Határidő: 2030. december 31-ig folyamatos

TISZAÚJVÁROS
Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció
2026-2030

Készítette: Kunné Novák Judit
szociális munkatárs

Tartalom

I. A szociális szolgáltatástervezési koncepcióról általánosságban.....	2
II. A települési önkormányzat szociálpolitikáját és a helyi szociális igazgatást meghatározó, legfontosabb jogszabályok.....	3
III. A szociális szolgáltatásokat érintő társadalmi kihívások napjainkban.....	4
III.1. Demográfiai tendenciák.....	5
III.1.1. Magyarországra vonatkozó adatok, tendenciák.....	5
III.1.2. A kihívásra adott válaszok.....	9
III.2. Jövedelmi- és esélyegyenlőtlenség.....	9
III.2.1. Magyarországra vonatkozó adatok, tendenciák.....	10
III.2.2. A kihívásra adott válaszok.....	13
IV. Tiszaújváros helyzetképe és jövőképe.....	14
IV.1. Helyzetkép.....	14
IV.2. Jövőkép.....	16
IV.3. A szociális szolgáltatások célcsoportjai.....	17
V. A szociális ellátások és szolgáltatások rendszere Tiszaújvárosban.....	19
V.1. A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások.....	19
V.1.1. Kötelező pénzbeli és természetbeni szociális ellátások.....	19
V.1.2. Önként vállalt pénzbeli és természetbeni szociális ellátások.....	20
V.1.3. A pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokat érintő döntések.....	22
V.2. Személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások.....	23
V.2.1. Tiszaújváros számára kötelezően előírt személyes gondoskodást nyújtó szociális és gyermekjóléti szolgáltatások.....	25
V.2.2. Tiszaújváros önként vállalt személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásai.....	29
V.2.3. A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokat érintő döntések.....	30
V. 3. A szociális szolgáltatások működtetése érdekében folytatott együttműködés.....	30
VI. Tiszaújváros Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciójában a 2024-2025. évre megfogalmazott javaslatok megvalósításának összefoglalása.....	32
VII. Tiszaújváros szociális szolgáltatástervezési koncepciója 2026-2030.....	38

*„Nem mindig lehet megtenni, amit kell,
de mindig meg kell tenni, amit lehet.”
(Bethlen Gábor)*

I. A szociális szolgáltatástervezési koncepcióról általánosságban

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szocvtv.) 92. § (3) bekezdésében foglaltak alapján a legalább **kétezer lakosú települési önkormányzat** a településen, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében – jogszabályban meghatározottak szerint – **szolgáltatástervezési koncepciót készít**. A szolgáltatástervezési koncepció a települési önkormányzat szociális szolgáltatási stratégiáját, operatív tervezését és az operatív tervekbenől származó fejlesztési projekteket alapjaiban meghatározó dokumentum, mely átfogó **keretrendszer** biztosít a szociális szolgáltatások rendszerének, ugyanakkor **hozzájárul** a szükségletekhez igazodó szociális intézkedések **tervezéséhez és szervezéséhez**. A települési önkormányzat szociális szolgáltatástervezési koncepciója a városfejlesztés egyéb stratégiai dokumentumaival összhangban kerül megalkotásra, és illeszkedik a magasabb szintű vármegyei, országos, Európai Unió stratégiai dokumentumokhoz.

A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet (a továbbiakban: SzCsM rendelet) 111/A. § (1) bekezdése határozza meg a szolgáltatástervezési koncepció legfontosabb **tartalmi elemeit**, mint

- a) a **lakosság** szám alakulását, a **korösszetételt**, a szolgáltatások iránti **igényeket**,
- b) az ellátási kötelezettség teljesítésének **helyzetét**, az **ütemtervet** a szolgáltatások biztosításáról,
- c) a szolgáltatások **működtetési, finanszírozási, fejlesztési feladatait**, az esetleges **együttműködés kereteit**,
- d) az egyes **ellátotti csoportok**, így az idősek, fogyatékos személyek, hajléktalan személyek, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek sajátosságaihoz kapcsolódóan a **speciális** ellátási formák, **szolgáltatások biztosításának szükségességét**.

Az SzCsM. rendelet 111/A. § (5) bekezdésben foglaltak szerint az önkormányzat a szociális szolgáltatástervezési koncepciót **ötévente felülvizsgálja és aktualizálja**.

A koncepció megalkotásának **célja**, hogy a hatályos jogszabályi környezetben, a település aktuális helyzetképeinek elemzéséből kiindulva, a fenntarthatóságot kiemelt szempontként kezelve

- **feltérképezze** a szociális szolgáltatások iránti **szükségletek rendszerét**,
- **körülhatárolja** a szolgáltatások igénybevételére jogosult **célcsoportokat**,
- **számba vegye** a rendelkezésre álló **kapacitásokat**,
- **meghatározza** a kitűzött célok eléréséhez alkalmazandó **módszereket és eszközöket**,

- **kialakítsa** a hatékony **együttműködés szereplőinek körét** és a szakmaközi kooperáció és koordináció szakmai közegét,
- a szociális szolgáltatásokra vonatkozó szakpolitika figyelembevételével **rendszerbe helyezze** a szükségletekre épülő **ellátásokat**,
- **megtervezze** a szolgáltatások működőképessége érdekében indokolt további **intézkedéseket**, a költséghatékonyabb **működtetés feltételrendszerét**, a fejlesztésekhez rendelhető **forrásokat**,
- mindezekhez kapcsolódóan meghatározza a fő **alapelveket, irányokat**.

A szociális szolgáltatástervezési koncepció **feladata**, hogy

- **feltárja** a szociális ellátórendszer **fejlesztendő területeit**,
- a szükségletek feltárásával **elősegítse** a pontos és reális **célmeghatározást**, az **erőforrások és lehetőségek feltérképezését**, a **döntéshozatalt**, és
- információ nyújtásával **hozzájáruljon a tervezés és megvalósítás folyamataihoz**.

A szociális szolgáltatástervezési koncepciónak azon **alapelvekre** kell épülnie, melyek a döntéshozók, a szolgáltatás működtetői és az igénybevevők számára egyaránt evidenciákat jelentenek:

- **jog az emberhez méltó életre**,
- az elérhető **szociális minimum biztosítása** mindenki számára,
- **középpontban az egyén és a család áll**,
- mindennemű **hátrányos megkülönböztetés elutasítása**,
- a szociális intézmények **támogató szerepének** hangsúlyozása,
- a helyi társadalom **zavartalan együttélésének biztosítása**.

II. A települési önkormányzat szociálpolitikáját és a helyi szociális igazgatást meghatározó, legfontosabb jogszabályok

A szociálpolitikát érintő jogrend egészét **Magyarország Alaptörvényének** Szabadság és Felelősség része a XIX. cikkben oly módon alapozza meg, hogy kimondja

(1) Magyarország arra törekszik, hogy minden állampolgárának **szociális biztonságot nyújtson**. Anyaság, betegség, rokkantság, fogyatékoság, özvegység, árvaság és önhibáján kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén minden magyar állampolgár törvényben meghatározott támogatásra jogosult.

(2) Magyarország a szociális biztonságot az (1) bekezdés szerinti és más rászorulóknak esetében a **szociális intézmények és intézkedések rendszerével** valósítja meg.

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 10. § (1) bekezdése szerint **a helyi önkormányzat ellátja a törvényben meghatározott kötelező és az általa önként vállalt feladat- és hatásköröket**.

A (2) bekezdés pedig kimondja, hogy a helyi önkormányzat – a helyi képviselő-testület vagy a helyi népszavazás döntésével – **önként vállalhatja** minden olyan helyi közügy önálló megoldását, amelyet jogszabály **nem utal más szerv kizárólagos hatáskörébe**. Az önként vállalt helyi közügyekben az önkormányzat mindent megtehet, ami jogszabállyal nem ellentétes, viszont az önként vállalt helyi közügyek megoldása **nem veszélyeztetheti a törvény által kötelezően előírt önkormányzati feladat- és hatáskörök ellátását, finanszírozása a saját bevételek,** vagy az erre a célra biztosított **külön források terhére** lehetséges.

Az Mötv. 13. § (1) bekezdésének vonatkozó pontjai a **helyi közügyek**, valamint a **helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok** körében nevesíti különösen:

- 5. törvényben meghatározott kivételekkel az **egészségügyi alapellátás**, az egészséges életmód segítését célzó szolgáltatások;
- **8. gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások;**
- **8 a. szociális szolgáltatások és ellátások**, biztosítását, amelyek keretében települési támogatás állapítható meg;
- 10. a területén **hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának**, valamint a hajléktalanná válás **megelőzésének** biztosítását;
- **15. sport, ifjúsági ügyek** ellátását.

Az egyes feladattípusokra vonatkozó részletes szabályozás körében kiemelkedő jelentőségű a **Szocvtv.**, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: **Gyvt.**), illetve a felhatalmazásukkal alkotott kormányrendeletek és miniszteri rendeletek.

A jogi szabályozás tehát széles mozgásteret biztosít az önkormányzatok számára a kötelezően ellátandó feladatokon túl további ellátások, szolgáltatások létrehozására és azok jogosultsági feltételeinek, igénybevételi rendjének meghatározására, önkormányzati rendeletben rögzített módon. Ezzel a szociális ellátások rendszerének a szükségletekkel szoros összefüggésben álló, a helyi sajátosságokhoz igazodó, specifikus kialakítása és működtetése a hatékonyság kulcsa, ami a szociális szolgáltatások tekintetében, a helyi szervek számára **lehetőség és felelősség** is egyben.

III. A szociális szolgáltatásokat érintő társadalmi kihívások napjainkban

A **kihívás** olyan helyzetek és állapotok összességét jelenti, amelyek a legalacsonyabb megnyilvánulási szinten is **negatívan befolyásolják** az általánosan értelmezett **biztonságot**. A kihívások testesítik meg a biztonságot veszélyeztető tényezők legáltalánosabb, legszélesebb kategóriáját.

A társadalmi kihívások eltérő képet mutatnak területileg, életkoronként, vagy a gazdasági potenciáltól függően, azonban bizonyos társadalmi jelenségek kontinenseken átívelő, vagy világszintű hatással bírnak, ezért globálisan érvényesülnek és követelnek beavatkozást.

A társadalomtudomány képviselői egyetértenek abban, hogy napjaink szociális szolgáltatásokat érintő társadalmi kihívásai közül kiemelkedő jelentőségűek és meghatározóak

- a **demográfiai változások**,
- a **jövedelmi viszonyok** alakulása
- az **egészségügyi helyzet** alakulása, melyre vonatkozóan Tiszaújváros 2025 és 2034 közötti időszakra szóló **Egészségterve** tartalmazza a részletes adatokat és információkat.

III.1. Demográfiai tendenciák

A demográfiai változások általánosságban számottevő **hatást** gyakorolnak egy társadalom **gazdasági** folyamataira, a **munkaerőpiacra**, a **munkatermelékenységre**, a **fogyasztási** és megtakarítási **szokásokra**, a **termelés szerkezetére**, ezáltal a hosszú távú növekedési kilátásokra is. Felvetik továbbá a **nyugdíjrendszer fenntarthatóságának**, az **egészségügyi és a szociális ellátórendszer működtetésének** kérdéseit.

A demográfiai adatok sokaságából kiemelkedő jelentőséggel bíró tényező a **munkaképes korú népesség arányszáma**, mely **meghatározó** a gazdaság alakulása szempontjából, hiszen emelkedése hozzájárul a munkaerő-piaci részvétel növekedéséhez, ami a gazdasági növekedés és a termelékenység egyik motorja. A népesség e csoportjába tartozók nagyobb arányban halmoznak fel megtakarításokat, ötleteket, innovációt és energiát hozhatnak a gazdaságba, mozgatórugói lehetnek a fogyasztói keresletnek, ami ösztönzi a termelést és munkalehetőségeket teremt. A munkaképes korúak magasabb aránya az eltartottakhoz képest enyhítheti a szociális szolgáltatásokra és a kormányzati támogatási rendszerekre nehezedő pénzügyi terheket és fokozhatja a versenyképességet.

Ezzel szemben a munkaképes korosztály csökkenése együtt járhat az öregedő társadalmakra jellemző, megnövekedett egészségügyi költségekkel, a nyugdíj-kötelezettségekkel és az átalakuló keresleti tényezők gazdaságra gyakorolt hatásaival.

A legszembetűnőbb demográfiai megatrend a lakosság **összlétszámának** alakulása. Az elmúlt évszázad közepére tehető a népesség robbanásszerű emelkedésének kezdete. Mára a népesség növekedésének üteme ugyan globálisan lassul, de továbbra is érvényesül, továbbá a lassulás és a növekedés üteme egyaránt aránytalan, ezért világszinten súlyos terheket ró az érintett társadalmakra, és globális beavatkozást követel.

III.1.1. Magyarországra vonatkozó adatok, tendenciák

A fejlett világra jellemző folyamatok alól Magyarország sem kivétel, hazánkban is egyre nyilvánvalóbb a két legmarkánsabb demográfiai trend, a **csökkenő születésszám** és a **társadalom öregedése**.

A magyarországi népességfogyás lehetséges forgatókönyvét a 81/2009. (X.2.) OGY határozatban elfogadott **Idősügyi Nemzeti Stratégia** az 1. táblázat adatai alapján az alábbiak szerint vetíti előre.

Jellemző (1000 fő,%)	2020	2030	2040	2050
Népesség száma	9358,1	8987,3	8512,5	8036,3
65-× évesek száma	1730,3	1803,8	1918,7	2106,2
65-× évesek aránya	18,5	20,1	22,5	26,2

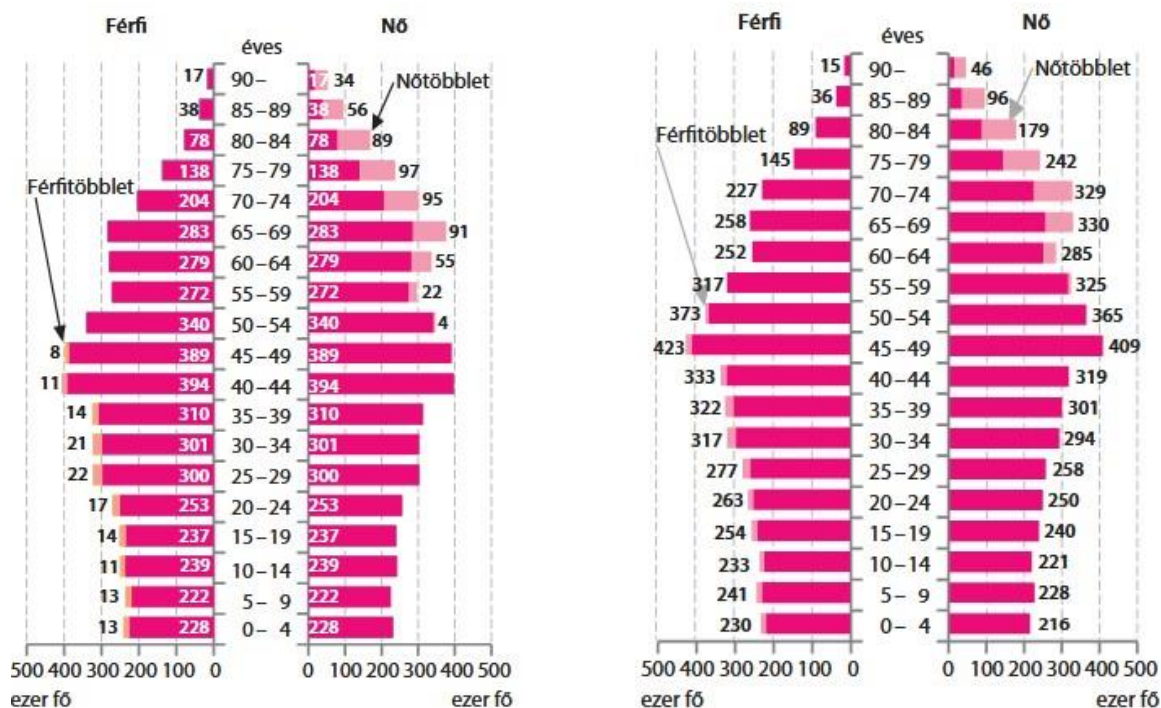
1. táblázat A magyarországi népességváltozás lehetséges forgatókönyve Forrás: 81/2009. (X.2.) OGY határozat

A Központi Statisztikai Hivatal (a továbbiakban: KSH) *Magyarország 2023* és *Magyarország 2024* elnevezésű kiadványainak adatai alapján, annak ellenére, hogy a születéskor várható élettartam, (76,66 év) 0,12 évvel emelkedett 2023-ról 2024-re, a halálozások száma pedig a két év viszonylatában 0,7 ezer fős csökkenést mutatott, **Magyarország lakónépessége** 2023-ról 2024-re 9.584.000 főről, 9.540.000 főre **csökkent**.

Az **élveszületések** száma 85,2 ezerről 77,5 ezerre csökkent 2023-ról 2024-re.

A **teljes termékenységi arányszám**, mely megmutatja, hogy 100 nő hány gyermeket hoz világra az év folyamán, 151-ről 138-ra változott az érintett években.

A demográfiai tendenciák másik jelentős hatással bíró aspektusát, a **népesség korstruktúrájának** 2021. január 1-je és 2025. január 1-je közötti alakulását mutatja nemek szerinti bontásban a 2. ábra.

2. ábra A népesség nemek és korcsoportok szerint, 2021. január 1. és 2025. január 1. Forrás: KSH Magyarország 2020, Magyarország 2024

A hazai népesség korszerkezete tehát **idősödik**, ami azt jelenti, hogy az időskorúak száma emelkedik, a gyermek- és az aktív korúak létszáma csökken. Az időskorúak - azaz a 65 éves és annál idősebbek - számának túlsúlya 2005 óta folyamatosan növekvő tendenciát mutat.

2024-ben a 65 éves és annál idősebbek száma 9,4 ezerrel, 0,5%-kal nőtt, a gyermekkorúaké (0–14 évesek) 16,1 ezer fővel, 1,2%-kal csökkent, az aktív korúaké (15–64 éves) pedig 38,3 ezerrel, azaz 0,6%-kal lett kevesebb.

Ennek következtében 2025. január 1-jén száz aktív korúra 22,2 gyermekkorú és 32,3 időskorú jutott, utóbbi érték enyhe emelkedést mutat az egy évvel korábbihoz képest. 2025. január 1-jén száz gyermekkorúra 146 időskorú jutott, szemben az előző év eleji 143-mal.

A demográfiai adatok egy része már a 2025. január és július közötti időtartamra vonatkozóan is fellelhető, melyek szerint:

- az év első hét hónapjában **41 686 gyermek jött világra**, 3106-tal, vagyis **6,9%-kal kevesebb**, mint az előző év azonos időszakában,
- **a teljes termékenységi arányszám** egy nőre becsült értéke (1,3) **0,7-del alacsonyabb** az előző évi adatnál,
- 73 692-en haltak meg, 129-cel, azaz 0,2%-kal többen az egy évvel korábbinál,
- a születések és a halálozások egyenlegének következtében **a természetes fogyás** 32 006 fő volt, **11%-kal több** az előző évi 28 771 fős értéknél,
- 24 608 pár kötött **házasságot**, 1459-cel, **5,6%-kal kevesebb** az egy évvel korábbinál,
- ezer lakosra 7,5 élveszületés és 13,3 halálozás jutott. **Az élveszületési arányszám 0,5 ezrelékponttal alacsonyabb**, míg a halálozási arányszám 0,1 ezrelékponttal magasabb volt, mint 2024 januártól júliusig.

A 3. táblázat mutatja továbbá az öregedési index tendenciózus emelkedését, illetve az 1 km²-re számított népsűrűség csökkenésének mértékét.

Megnevezés	2020	2021	2022	2023	2024	2025
A népesség száma, január 1.						
férfi	4 663 876	4 647 359	4 628 875	4 625 260	4 623 378	4 605 666
nő	5 025 500	5 004 102	4 981 528	4 974 484	4 961 249	4 933 836
összesen	9 689 376	9 651 461	9 610 403	9 599 744	9 584 627	9 539 502
Átlagéletkor, év, január 1.						
férfi	40,7	40,8	40,9	41	41,1	41,3
nő	44,8	44,9	45	45	45,1	45,3
összesen	42,8	42,9	43	43,1	43,2	43,4
Öregedési index	136,6	139,4	141	141,5	143,2	145,5
Ezer férfira jutó nő	1 078	1 077	1 076	1 076	1 073	1 071
Népsűrűség 1 km²-re	104,2	103,8	103,3	103,2	103	102,5
A házasságkötések						
száma	67 095	72 030	63 967	50 139	46 561	..
ezer lakosra	6,9	7,5	6,7	5,2	4,9	..
A válások						
száma	15 234	18 532	18 153	17 174	17 732	..
ezer lakosra	1,6	1,9	1,9	1,8	1,9	..
Az elveszületések						
száma	92 338	93 039	88 491	85 225	77 511	..
ezer lakosra	9,5	9,7	9,2	8,9	8,1	..
A halálozások						
száma	141 002	155 621	136 446	128 176	127 470	..
ezer lakosra	14,6	16,2	14,2	13,4	13,3	..
A természetes szaporodás, fogyás (-)						
száma	-48 664	-62 582	-47 955	-42 951	-49 959	..
ezer lakosra	-5	-6,5	-5	-4,5	-5,2	..
Teljes termékenységi arányszám	1,59	1,61	1,55	1,51	1,39	..
Reprodukciós együttható						
nyers	0,769	0,781	0,753	0,732	0,669	..
tisztított	0,763	0,774	0,747	0,726	0,662	..
Magzati veszteségek						
terhességmegszakítások						
száma	23 901	21 907	21 779	21 136	20 257	..
száz élveszülettre	25,9	23,5	24,6	24,8	26,1	..
magzati halálozások						
száma	15 300	14 545	14 141	13 594	13 036	..
száz élveszülettre	16,6	15,6	16	16	16,8	..
összesen						
száma	39 201	36 452	35 920	34 730	33 293	..
száz élveszülettre	42,5	39,2	40,6	40,8	43	..
A csecsemőhalálozások						
száma	319	309	319	260	298	..
ezer élveszülettre	3,5	3,3	3,6	3,1	3,8	..

3. táblázat A népesség, népmozgalom főbb mutatói Forrás: KSH 2025.

(a) Az arányszámok az összehasonlíthatóság biztosítása érdekében a teljes évre vetítve jelennek meg.

b) Ezer élveszületésre.)

Ezeknek a kedvezőtlen irányú változásoknak és hatásaiknak a mérséklésére kell választ találni globális és helyi szinten egyaránt, ezért elvitathatatlan a jelentősége a demográfiai tendenciák

monitorozásának és a szükséges intervenciók kezdeményezésének az aktív korosztály létszámának optimalizálása, illetve a társadalmi és gazdasági szempontból is kedvező irányú demográfiai folyamatok elősegítése érdekében.

III.1.2. A kihívásra adott válaszok

2023-ban került elfogadásra az **Európai Bizottságnak** a demográfiai kihívások, és a versenyképességre gyakorolt hatásuk kezelésére kidolgozott **komplex javaslata**, mely négy pillérre épül:

1. Az első pillér megoldásai a minőségi gyermekellátási rendszert igyekeznek elérhetővé tenni és megvalósítani azt, hogy a gyerekekre vágyó családok könnyebben tudjanak egyensúlyt teremteni a családi élet és a munka között.
2. A második pillér elsősorban a fiatalok munkaerőpiaci helyzetére és életesélyeinek javítására koncentrál, a fiatalok készségfejlesztésének és önálló otthonhoz jutásának elősegítésével.
3. A harmadik pillér olyan intézkedéseket tartalmaz, amelyek az idősebb korosztályok jóléti szintjének megőrzését célozzák.
4. A negyedik pillér, miközben leszögezi, hogy fiatal tehetségeket elsősorban az Európai Unión belül kell mozgósítani a munkaerőhiány enyhítésére, megengedi, hogy a tagországok a munkaerőhiány rövid távú enyhítésére a legális bevándorlás lehetővé tételét is megfontolják.

Magyarországon nem lelhető fel kifejezetten a demográfiai kihívásokra történő reagálás érdekében alkotott, átfogó stratégia, több különálló dokumentum (pl. Idősügyi Nemzeti Stratégia, Egészséges Magyarország 2021-2027) tartalmaz e tekintetben megfogalmazott célmeghatározásokat, terveket, irányelveket. Továbbá a Kormány elsősorban a családtámogatások rendszerének alakításával igyekszik elősegíteni az elvándorlásból eredő népességfogyás csökkenését és a termékenységi arányszám emelkedését. Az ágazati szakpolitikák által kialakított közegben a helyi fenntartókra és szolgáltatást nyújtó intézményekre jelentős felelősség és feladat hárul a települési sajátosságok, a speciális igények és egyéni érdekek figyelembevételével megvalósuló szolgáltatásszervezésben.

III.2. Jövedelmi- és esélyegyenlőtlenség

A fenntarthatóságnak fontos aspektusa a **jövedelmi és vagyoni egyenlőtlenségek mérséklése**, az **esélyegyenlőség megteremtése**, illetve az ezeket befolyásoló gazdaságpolitikai lépések.

A fejlett országokra jellemző leginkább az a társadalmi jelenség, hogy a technológiai fejlődéssel, a globalizációval együtt jár a jövedelmi egyenlőtlenség fokozódása. **Az egyenlőtlenség akadályozza a jövedelmi osztályok közötti mobilitást**, ezzel az alacsony jövedelmi kategóriákban korlátozza az emberekben rejlő potenciál kibontakozásának lehetőségét egyéni és nemzetgazdasági szinten egyaránt. Egy egyenlőtlenebb társadalomban **kiéleződhetnek** a társadalmi

osztályok közötti **feszültségek, gyengülhet** a társadalmi **kohézió**. Szélsőséges esetben a társadalom egyes rétegei olyan alacsony jövedelművé válnak, amely megélhetésüket és gyermekeik előrelépési lehetőségeit is korlátozza, ami idővel akár a társadalmi béke bomlasztásához, a nemzetgazdaság fejlődésének visszavetéséhez vezethet.

Létezik a társadalmi egyenlőtlenségnek egy olyan, elfogadható szintje, ami hozzájárulhat a fejlődéshez, a gazdasági növekedéshez. Ennek a fenntartható szintnek a beállítása az állam részéről kellő óvatosságot igényel a piaci folyamatokba történő beavatkozás során. Állami szabályozással, adópolitikával, a foglalkoztatottság biztosításával, a jövedelmek újraelosztásával, megfelelő támogatási rendszerrel, minőségi közszolgáltatásokkal **elérhető a jövedelmi viszonyok optimalizálása**. Figyelembe véve, hogy a gyermekkori jólét alapvetően meghatározza a felnőttkori jólétet, kiemelt jelentőségű a családok támogatása, a munkához jutás elősegítése, a kutatás-fejlesztés és a szakképzés támogatása.

Az Eurostat 2025. 04. 30-ai adatai szerint 2024-ben az EU lakosságának 21 százalékát érintette az anyagi nehézség, a társadalmi kirekesztettség és a minimális munkalehetőség problémaköre. A legrosszabb értéket, 30,3 százalékot Bulgáriában, a legjobbat, 11,3 százalékot Csehországban mérték.

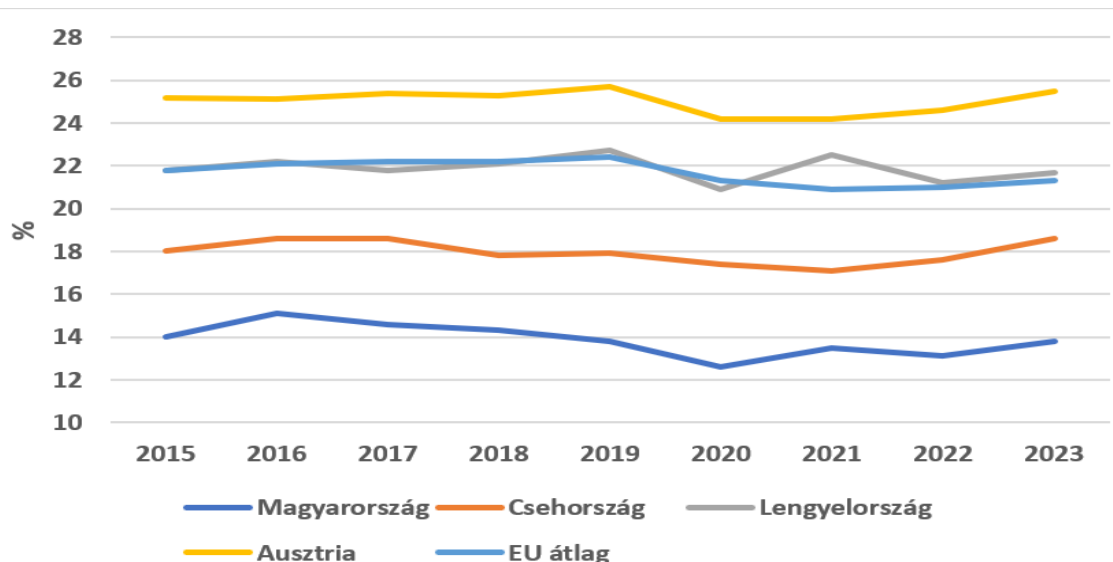
III.2.1. Magyarországra vonatkozó adatok, tendenciák

A szegénységnek és társadalmi kirekesztettségnek kitettek aránya tekintetében 2024-ben a **magyar adat (20%) jobb, mint az EU-s átlagérték (21%), kivételt képez e tekintetben a 60 év fölötti, és különösen a 75 év fölötti korcsoport**, melyben 2015-től jelentős mértékű romlás tapasztalható. Magyarországon a legnagyobb **javulás** – 20,8 % – a **11-15 éves korcsoportban** következett be, melyhez hozzájárult a minimálbér és a garantált bérminimum szintjének 4. táblázatban bemutatott alakulása 2020 és 2025 között. A KSH összefoglalójában közölt adatok szerint 2015 és 2024 között a keresetek vásárlóereje – 2023 kivételével – folyamatosan nőtt, összességében közel 65%-kal emelkedett.

	Teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló részére megállapított személyi alapbér kötelező legkisebb összege (Ft/hó)	Legalább középfokú iskolai végzettséget, illetőleg középfokú szakképzettséget igénylő munkakörökben foglalkoztatott munkavállaló garantált bérminimuma teljes munkaidő teljesítése esetén (Ft/hó)
2025. I. 1-től	290 800	348 800
2023. XII. 1-től	266 800	326 000
2023. I. 1-től	232 000	296 400
2022. I. 1-től	200 000	260 000
2021. II. 1-től	167 400	219 000
2020. I. 1-től 2021. I. 31-ig	161 000	210 600

4. táblázat A minimálbér és a garantált bérminimum összege Magyarországon Forrás: <https://net.jogtar.hu/> 2025.

Az idős korosztályt mindkét indikátor tekintetében érintő romlás összefüggésben áll azzal, hogy mennyit költ egy ország a költségvetéséből az időskorúakra. Az 5. ábrán ezek az adatok láthatók a 2015-2023-as időszávon (2024-es adat még nem áll rendelkezésre.)

5. ábra Mennyit költenek a kormányok az időskorúakra a költségvetés százalékában? (2015-2023)
Forrás: Eurostat 2025.04.23.

Ugyanakkor az OECD jelentése szerint Magyarországon az idősek egészségügyi ellátására fordított kiadások évente átlagosan 4%-kal növekednek, ami hosszú távon fenntarthatatlan terhet jelenthet az államháztartás számára.

A 6. táblázat a **relatív jövedelmi szegénység** arányának alakulását mutatja Magyarországon 2020 és 2023 között, a KSH adatai alapján, több kategóriában. A relatív jövedelmi szegénység egy adott társadalom általános életszínvonalához képest meghatározott szegénység, mely mérőszám inkább a világ fejlett országaira jellemző.

Az utóbbi két évben az összes relatív jövedelmi szegénységi arány jelentős arányú növekedést mutat. **Kiugróan magas** az arányszám emelkedése általában a nyugdíjasok körében, illetve a **65 éves vagy annál idősebb, egyszemélyes háztartásokban**. Kedvező irányú elmozdulás a három gyermeket nevelő családok esetében látható.

Megnevezés	2020 referencia év	2021 referencia év	2022 referencia év	2023 referencia év
Korcsoport és nem szerint				
Összesen	12,6	12,1	13,1	14,7
Férfi	12,2	11,6	12,1	13,8
Nő	13,1	12,6	14,1	15,6
0–17 év	11,9	10,1	17,2	14,3
18–64 év	12	12,3	11,3	11,6
Férfi	12,1	12,1	11,1	..
Nő	11,9	12,5	11,4	..
65+ év	15,4	13,4	15,2	24,6
Férfi	12,8	11,5	10,1	..
Nő	17,1	14,6	18,5	..
Iskolai végzettség szerint (18 éves vagy idősebb népesség)				
Legfeljebb alapfokú	30,6	26,1	30,6	34,4
Középfokú	10,8	11,1	10,2	13,7
Felsőfokú	2,9	4,6	3,4	4,9
Legjellemzőbb gazdasági aktivitás és nemek szerint (18 éves vagy idősebb népesség)				
Foglalkoztatott	7,6	7	6,9	6,7
Férfi	8,2	6,9	7,5	..
Nő	6,8	7,1	6,1	..
Munkanélküli	45,2	49	44,6	46,5
Férfi	46,7	51,8	47,9	..
Nő	44	45,7	40,4	..
Nyugdíjas	14,2	12,7	14,7	24,2
Férfi	12,7	11,5	9,7	..
Nő	15,1	13,4	17,4	..
Egyéb inaktív	21,3	23,5	22,5	23,5
Férfi	21,6	26	19,8	..
Nő	21,2	22,3	24	..
Háztartástípusok szerint				
Gyermektelen háztartások összesen	14	14,8	12,8	17
Ebből:				
egyszemélyes háztartás	23,1	23,8	24	25,9
férfi	25,4	24,8	18,3	21,9
nő	21,5	23,1	27,6	28,6
65 évesnél fiatalabb	22,2	29,7	21,9	21,5
65 éves vagy annál idősebb	24,1	17,4	26	30,2
2 felnőtt (mindkettő 65 évesnél fiatalabb), gyermekek nélkül	10,9	14,2	10	10
Gyermekes háztartások összesen	11,1	9,2	13,3	12,3
Ebből:				
egy szülő gyermek(ek)kel	28,2	24,8	23	23,5
2 felnőtt 1 gyermekkel	11,1	7,9	7,4	6,9
2 felnőtt 2 gyermekkel	6,6	4,3	7,7	7,9
2 felnőtt 3 vagy több gyermekkel	12,1	12,1	25	21,4
Roma és a nem roma népesség körében				
Roma	36,4	33,2	42,2	41,9
Nem roma	11,9	11,4	12,4	14
Lakáshasználat jogcíme szerint				
Tulajdonos	11,8	11,9	12,6	..
Bérlő	22,4	14,9	19,4	..
Társadalmi juttatások nélkül nem és korcsoport szerint				
Összesen	25,5	19,1	20	21,8

Férfi	24,9	18,4	18,9	21,1
Nő	26,2	19,7	21,1	22,5
0–17 év	39,9	22,3	26,9	26,1
18–64 év	23,6	19,4	17,8	18,9
Férfi	23	18,6	17,7	18,7
Nő	24,3	20,1	18	19
65 éves vagy idősebb	18,5	15,4	20,7	27
Férfi	15,4	13,9	14,8	23,5
Nő	20,5	16,3	24,4	29,2

6. táblázat Relatív jövedelmi szegénységi arány nem, korcsoport, iskolai végzettség, gazdasági aktivitás, háztartástípus és lakáshasználat jogcíme szerint [%] Forrás: KSH 2025.

III.2.2. A kihívásra adott válaszok

Az Európai Unió szakpolitikai intézkedések széles körével egészíti ki a szociális védelemmel és a társadalmi befogadással kapcsolatos tagállami tevékenységeket, melyek a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelmet, a szociális védelmi rendszerek korszerűsítését, valamint meghatározott csoportok - a gyermekek, a fogyatékkal élők és a hajléktalanok - társadalmi befogadásának előmozdítását szolgálják.

A szociális jogok európai pillérére vonatkozó cselekvési terv az Európa 2020 stratégiára építve három célkitűzést irányoz elő a 2030-ig tartó időszakra vonatkozóan **a foglalkoztatás, a felnőttoktatás és a szegénység elleni küzdelem** területén.

A 2021-től 2027-ig terjedő európai uniós programozási időszak forrásainak igénybeviteléhez szükség volt egy, a fejlesztési irányokat meghatározó dokumentumra, melynek érdekében hazánkban is megalkotásra került a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030**. A dokumentum célja, hogy a társadalomtudományos kutatásokra, szakstatisztikákra is tekintettel bemutassa a szegénységgel összefüggő társadalmi problémákat, és a következő évtizedre kijelölje a szegénységből fakadó, a roma népességet fokozottan érintő társadalmi hátrányok csökkentésének főbb irányait.

IV. Tiszaújváros helyzetképe és jövőképe

IV. 1. Helyzetelemzés

Tiszaújváros **járasközpont** település, az **Észak-Magyarországi Régióban**, Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyében, az M3-as autópálya mellett helyezkedik el. Kialakulása, fejlődése szoros összefüggésben állt az itt megvalósult **ipari fejlesztésekkel** és beruházásokkal. A város a térségben jelentős gazdasági, kereskedelmi, munkaerő-piaci húzóerőt képvisel.

A 7. táblázat mutatja a vármegye és a régió demográfiai tendenciáit 2001 és 2025. között.

A táblázat adatai alapján megállapítható, hogy az országos adatokhoz viszonyítottn az **öregedési index alacsonyabb**, viszont az **eltartottsági ráták a gyermek és az össznépesség** tekintetében **magasabb** értékeket mutatnak a régióban és a vármegyében.

Területi egység	A gyermek-népesség eltartottsági rátája, 2001	A gyermek-népesség eltartottsági rátája, 2025	Az idős népesség eltartottsági rátája, 2001	Az idős népesség eltartottsági rátája, 2025	Az eltartott népesség rátája, 2025	Öregedési index, 2001	Öregedési index 2025
Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye	28,4	25,7	21,6	31,6	57,3	76	122,7
Heves vármegye	24,3	22,7	24,5	34,9	57,6	100,8	153,5
Nógrád vármegye	24,8	22,9	23,5	35,4	58,3	94,7	154,6
Észak-Magyarország régió	26,7	24,5	22,6	33,1	57,6	84,7	135,2
Összesen ország	24,3	22,1	22,2	32,2	54,4	91,3	145,5

7. táblázat Eltartottsági ráták és öregedési index vármegye és régió szerint, január1. Forrás: KSH 2025.

A népesség-nyilvántartás adatai alapján készült 8. táblázat mutatja, hogy 2020. és 2024 között Tiszaújvárosban a bejelentett **lakóhellyel rendelkezők** száma minden korosztályban **csökkenést** mutatott, melynek mértéke 2020 és 2021 között 3,79%, 2021 és 2022 között 2,56%, 2022 és 2023 között 1,26%, 2023 és 2024 között 1,9% volt.

A 2024. december 31-ei adatok szerint a 0-18 év közötti lakosok száma 16,1%-kal, a 19-62 év közötti lakosok száma 12,5%-kal csökkent, míg a **62 év fölöttiek létszáma** 3,8%-kal **nőtt** a 2020. december 31-ei állapothoz képest.

Szintén enyhébb mértékben, de továbbra is **érvényesül a lakosság előregedése**, míg 2020. december 31. napján az összlakosság létszámának megközelítőleg 16,3%-a 0-18 év közötti és a 62 év feletti aránya közel 23,7% volt, addig a 2024. december 31-ei állapot szerint a 0-18 év közötti lakosok aránya 15,1%, míg a 62 év fölöttieké meghaladja a 27%-ot.

A 0-2 évesek számának alakulására vonatkozóan a TEIR tartalmaz adatot, 2020-ban 388 fő, 2023-ban 307 fő.

	2020. december 31-én (fő)	2021. december 31-én (fő)	2022. december 31-én (fő)	2023. december 31-én (fő)	2024. december 31-én (fő)
Lakosságszám	15 769	15 170	14 782	14 595	14 316
0-18 év közötti lakosok száma	2 578	2 412	2 300	2 232	2 162
19-62 év közötti lakosok száma	9 451	9 005	8 689	8 476	8 272
62 év feletti lakosok száma	3 740	3 753	3 793	3 887	3 882

8. táblázat Tiszaújváros lakosságának alakulása 2020-2024 Forrás: Helyi Vizuál Regiszter 2025.

A TEIR 2023. évvel bezárólag rendelkezésre álló adatai alapján Tiszaújvárosban 2023-ban a **természetes szaporodás mutatója** (-5,8), az előző évihez képest (-6,8) **pozitív elmozdulást** mutat, ahogyan a **belföldi vándorlási egyenleg** (-9,68) szintén **kedvezőbb** a 2022. évi (-15,8) értékhez képest.

A **KSH** adatbázisa szerint Tiszaújvárosban a tárgyévben nyilvántartásba vett **megállapított hátrányos helyzetű** gyermekek és 18 év fölöttiek számában számottevő **változás nem következett be**, 2023-ban 43 fő, 2024-ben 44 fő volt. A december 31. napján nyilvántartott hátrányos helyzetű 6-13 éves korú gyermekek számában jelentkezett 53 %-os emelkedés, 15 főről 23 főre nőtt, míg a 14-17 éves korosztályban az érintettek száma 14 főről 8 főre csökkent.

Tárgyévben a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódóan nyilvántartásba vett **halmozottan hátrányos helyzetűek** száma 2023 és 2024 között 17%-kal, azaz 6 fővel **csökkent** (41 főről 35 főre).

A rendelkezésre álló, 2025. október 1-jei adatok alapján Tiszaújvárosban a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő hátrányos helyzetűek száma aktuálisan 38 fő, halmozottan hátrányos helyzetű 30 fő, tehát nagyságrendi változás az előző évhez képest nem valószínűsíthető.

A **rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben** részesítettek havi átlagos létszáma 2023-ban 110 fő, 2024-ben 115 fő volt. 2025. október 1. napján a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma összesen 103 fő.

Csökkenő tendenciát mutat a **szünidei gyermekétkeztetést** igénylők száma, 2023-ban 13 fő, 2024-ben 9 fő.

A **Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központi** nyilvántartása alapján a tiszaujvárosi lakcímmel rendelkező **védelembe vett gyermekek száma** a 2023. és 2024. években **változatlanul** 15 fő. A **bölcsődébe beíratott gyermekek éves összlétszáma** 2023-ról 2024-re 101 főről 107 főre **emelkedett**.

A Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Kormányhivatal Tiszaújvárosi Járási Hivatalának a Tiszaújváros és térségének munkaerő-piaci helyzetéről nyújtott tájékoztatója alapján 2024. augusztusában a járásban nyilvántartott **álláskeresők száma** 1101 fő, ebből 390 fő (160 nő és 230 férfi) tiszaujvárosi, 2025. augusztusában a járási szinten nyilvántartott álláskeresők száma szinte változatlan, 1099 fő, melyből **alacsonyabb** arányú, 378 fő (217 nő és 161 férfi) tiszaujvárosi. **Iskolai végzettség** szerint a **szakmunkásképzőt** (93 fő) és **általános iskolát** (85 fő) végzettek **létszáma a legmagasabb** a regisztrált álláskeresők körében.

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat nyilvántartása szerint a **365 napnál régebben regisztrált** álláskeresőként nyilvántartott létszám (152 fő) 2025. júniusában 6 fővel alacsonyabb, mint 2024. azonos időszakában. Szintén enyhe **csökkenés** tapasztalható **a járadékban és segélyben részesülők számában**, azonban emelkedett a foglalkoztatást helyettesítő támogatásra és a rendszeres szociális segélyre jogosultak száma.

A munkavégzési korú népesség létszáma ugyan csökkenő tendenciát mutat, 10 398-ról 9 627-re változott, de **a nyilvántartott álláskeresők és a munkavállalási korú népesség százalékos arányát mutató relatív mutató 3,65-ről 3,95-re emelkedett**, ahogyan **a relatív mutatónak az országos relatív mutatóhoz viszonyított arányszáma is 1,02-ről 1,12-re növekedett**. A változások egy év távlatában nem számottevőek, azonban az elmozdulás irányára tekintettel figyelmet érdemelnek.

Tiszaújváros szociális ellátórendszerét továbbra is az **önkormányzati fenntartású intézmények túlsúlya** jellemzi. **Civil** kezdeményezésként **bölcsődei ellátást** biztosító intézmények működnek, **egyházi** fenntartásban álló intézmény a Nikodémus **Idősek Otthona**.

Tiszaújváros Város Önkormányzata 2023-ban 214.443.375 Ft-ot, 2024-ben 219.810.012 Ft-ot fordított az ellátottak pénzbeli juttatásaira.

A Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ kiadásai 2023. évben 758.556.970 Ft-ot, 2024-ben 843.304.478 Ft-ot, a Tiszaújváros Városi Rendelőintézet kiadásai 2023-ban 1.972.769.863 Ft-ot, 2024-ben 1.908.670.488 Ft-ot tettek ki.

IV. 2. Jövőkép

A település **jövőképének** kialakításában meghatározó tényező, hogy Tiszaújváros elkötelezett a helyi gazdaságfejlesztés és foglalkoztatás növelése iránt és a rendelkezésére álló eszközökkel, többek között vállalkozóbarát helyi adópolitikájával **támogatja** a Tiszaújvárosban jelenleg működő, illetve az ide települő **vállalkozásokat** és ezen keresztül a **foglalkoztatottság optimalizálását**. Ezzel nemcsak a város, hanem a **közelbi települések számára is** kedvező vállalalkozási és foglalkoztatási körülményeket biztosít. Ezen túl, az egészségügyi ellátások ellátási területe is magában foglalja a környező településeket, bizonyos szakmák esetén, vármegyei szinten is jelentősnek mondható területeket. A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások körében a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, valamint a Család- és Gyermekjóléti Központ ellátási területe túllép a város közigazgatási területén, illetve 2025. január 1-jétől a gyermekek napközi ellátása az ellátási területen kívülről érkezők részére is elérhető.

Mindezen szerepvállalások erősítik Tiszaújváros központi szerepét, jelzik nyitottságát és kihangsúlyozzák az irányú törekvését, hogy nem az előírt minimumoknak való megfelelés, hanem **a valós igények és szükségletek** által meghatározott, **fejlődőképes ellátórendszer** fenntartása és építése a cél, a megszokott **nívón, tudatosan és tervszerűen**.

A városlakók életminőségét és ezzel a település kialakítandó jövőképét alapjaiban határozza meg a város gazdasága, ezért a **stratégiai tervezés kiindulópontja a város Gazdasági Programja**. Tiszaújváros jelenlegi, a 2024-2029 közötti időszakra szóló Gazdasági Programja kiemeli, hogy az eddig **elért eredmények, a szolgáltatások** színvonalának **megtartása** mellett fontos célkitűzés az itt élők, családok, fiatalok és idősök számára **a tervezhető jövő feltételeinek biztosítása**, a jellemzően nyugodt, élhető, kisvárosi környezet fenntartása, és természetesen **a város fejlődésének elősegítése, versenyképességének kockázatmentes megőrzése**.

Ennek érdekében **folytatni** szükséges a korábban elfogadott **gazdaságfejlesztési program célkitűzéseinek megvalósítását**, a beruházások, befektetések ösztönzése, a munkahelyek megőrzése, illetve új munkahelyek létrehozása érdekében. A meghirdetett és továbbvitelre érdemes program

- a digitális megoldások fejlesztése érdekében az „Okos Város”,
- az energiahatékony és környezettudatos szemlélet kialakítása szellemében az „Energiahatékony és Zöld Tiszaújváros”,
- a demográfiai korfa helyreigazítását célzó „Tiszaújváros Visszavár”,
- a fiatalok helyi munkába állási feltételeit elősegítő, és a családalapítási szándék ösztönzésére szolgáló „Tiszaújváros Babát Vár”,
- a fiatalok lakáshoz jutására, további építési telkek kialakítására, gyermeket nevelő családok támogatására hivatott „Értékünk a gyermek” és a „Mecénás ösztöndíj,
- a közbiztonság javítását elősegítő a „Biztonságos Tiszaújváros”program,

és mindezek a gazdag kulturális- és sportélettel együttesen egy „Élhető Tiszaújváros”projektet alkotnak.

Fentiek megvalósításához szolgáltatnak keretet a város folyamatosan felülvizsgált és aktualizált további **stratégiai dokumentumai**, (Integrált Településfejlesztési Stratégia, Egészségterv, Kulturális Stratégia, Sportfejlesztési Konceptió, Helyi Esélyegyenlőségi Program) melyekkel összhangban készült a felülvizsgálat alatt álló Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió. Az új szociális szolgáltatástervezési koncepciónak szintén szinergiában kell lennie az időközben részben megújult stratégiákkal, a hatékonyság optimalizálása érdekében.

IV. 3. A szociális szolgáltatások célcsoportjai

A várost érintő demográfiai, társadalmi, gazdasági hatások nagyban meghatározzák a szociális tervezés irányait és alapvető elemeit, köztük azokat az ellátotti csoportokat is, melyekre fokozott fókusz szükséges helyezni a szociális szolgáltatások szervezése, tervezés során.

Idős korosztály

Tekintettel a demográfiai változások irányára, a szociális szolgáltatások egyik célcsoportja **az idős korosztály**, azon belül is kiemelt figyelmet kell fordítani a demenciával élők és környezetük, továbbá az egyedül élő nyugdíjasok szakszerű támogatására. A jelenleg rendelkezésre álló ellátási formák magas kihasználtsággal szolgálják ki a kötelezően nyújtandó alapszolgáltatások

mellett az önként vállalt feladatként működtetett átmeneti és tartós bentlakásos elhelyezés iránt felmerülő igényeket is.

Az idősellátás prevenciós dimenziói csak komplex és folytonosan megújuló megközelítés mellett érvényesülhetnek, ennek érdekében egyre nagyobb hangsúlyt szükséges fektetni a társadalmi felelősségvállalásra, a közös tervezésre és a szoros együttműködésre az idős célcsoport hatékony támogatása érdekében.

Családok, fiatalok

Tiszaújváros szolgáltatási rendszerének alakításában és fenntartásában arra törekszik, hogy a különböző élethelyzetekben segítségére legyen az itt élő családoknak és vonzó körülményeket biztosítson azok számára, akik családtervezésben gondolkodnak.

Tiszaújváros mindig különös figyelmet fordított arra, hogy biztonságot nyújtó, inkluzív közegben, dinamikus, aktív és összetartó közösséget építsen. Ennek szellemében működteti és folyamatosan fejleszti a támogatások és szociális ellátások rendszerét, ezen belül a személyes gondoskodást nyújtó intézményeket, különösen a bölcsődei ellátást, illetve a családok működőképességének támogatásában kiemelkedő jelentőségű család- és gyermekjóléti szolgáltatást. Ezen a területen érvényesíthető leginkább a preventív szemléletű gondozás, amely hosszú távon a legnagyobb „haszonnal” jár, mind a családok, mind a város működőképessége szempontjából.

Napjaink felgyorsult világa folyamatosan új kihívások elé állítja a gyermeket nevelő családokat, ezért a megújult szükségletekre az ellátórendszernek is időszerű és olyan újszerű válaszokat kell kidolgoznia, melyek a megszokott sémákból, gondolkodási és cselekvési gyakorlatokból kilépve, a hagyományostól eltérő eszközök bevonásával hozhatnak értékelhető eredményt.

Hátránnyal élők

A szociális szolgáltatások harmadik célcsoportjába azok a településen élő lakosok tartoznak, akik egészségi állapotuk vagy aktuális élethelyzetük miatt valamilyen **hátránnyal élnek**, azaz az alacsony jövedelműek, az álláskereső, a fogyatékossgal élők, a hajléktalanná vált személyek, továbbá a mentális problémákkal, pszichiátriai betegséggel, szenvedélybetegséggel élők. E kör ellátásában kiemelkedő szerepet vállalnak az alapszolgáltatások, illetve a család- és gyermekjóléti szolgáltatás szakemberei, akik a támogatást nyújtó hivatalokkal és az egészségügyi ellátásért felelős intézménnyel szoros együttműködést fenntartva igyekeznek látókörükbe vonni e különösen érzékeny csoportot. A látencia jelensége megnehezíti a komplex és szakszerű támogatás megszervezését ezen ellátotti réteg részére, melyet csak célzott, tudatos tervezéssel, a személyiségi jogok szigorú előtérbe helyezésével lehetséges megszólítani, és az intézményes ellátás keretei között megtartani.

V. A szociális ellátások és szolgáltatások rendszere Tiszaújvárosban

A helyi szociálpolitika a közösségi jólét alapvető pilléréként a szociális ellátások rendszerén keresztül biztosítja a lakosság élethelyzettől függő szükségleteinek kielégítését.

Tiszaújváros Város Önkormányzata elkötelezetten törekszik a szociálpolitika elsődleges alapelveiben foglalt, szociális, egészségügyi, gazdasági és társadalmi vonatkozásban egyaránt megnyilvánuló biztonság megteremtése és fenntartása érdekében a hatáskörébe tartozó intézkedések megtételére. A mára kialakult, de rugalmas és a szükségletekhez igazodó módon folyamatosan fejlesztésre kerülő szociális ellátórendszer tervezhető és kiszámítható alapot igyekszik nyújtani a város lakossága számára a méltó életkörülmények kialakításához és a hosszabb távú tervezéshez, jól kiegészítve az abszolút biztonság elve szerinti, minimális életszínvonal általános megteremtését célzó állami támogatások rendszerét.

V.1. Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások

A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások túlnyomó többsége a normativitás alapelveinek megfelelően jogszabályban – javarészt önkormányzati rendeletben – meghatározott és szelektív jellegű, azaz bizonyos, a jogszabályban meghatározott feltételhez kötött. A feltételek általában rászorultsági alapúak, míg egy részük a lakosság egésze, vagy egy jól körülhatárolható kör minden tagja részére elérhető. A támogatások a születéstől kezdve a családalapításon, iskoláztatáson, betegségeken és időskori szükségleteken át a halálesetig biztosítanak segítséget a relatív biztonság elve alapján abban, hogy valamely társadalmi kockázat bekövetkezése ne eredményezze az életszínvonal jelentős csökkenését. Ezen ellátások, támogatások tehát többségében a korrekciót – károk enyhítését, vagy az eredeti helyzet visszaállítását – segítik elő.

V.1.1. Kötelező pénzbeli és természetbeni szociális ellátások

Magasabbrendű jogszabályokban meghatározott azoknak az ellátásoknak és szolgáltatásoknak a köre, melyeket a települési önkormányzat köteles biztosítani a lakosság részére.

A települési támogatások rendszerének alappillére a kötelezően nyújtandó, szociális rászorultságtól függő **rendkívüli települési támogatás**, amely Tiszaújvárosban eseti jelleggel vagy havi rendszerességgel hat hónap időtartamra, pénzbeli, vagy természetbeni formában is megállapítható, továbbá nyújtható gyógyszer- és gyógyászati segédeszköz-támogatás, elhunyt személy eltemettetési költségeihez való hozzájárulás, rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, valamint eseti villamosenergia- és földgázenergia-díj támogatás, illetve tűzifa-vásárlási támogatás formájában is.

A rendkívüli települési támogatás tekintetében önkormányzati rendelet határozza meg azokat a méltánylást érdemlő körülményeket, melyek esetén a kérelem elbírálása a diszkrecionalitás elvének megfelelően, a jogalkalmazó döntésétől, méltányosságától függ.

A kötelezően nyújtott ellátások körébe tartozik továbbá a **köztemetés, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, illetve ehhez kapcsolódóan a hátrányos és halmozottan hátrányos**

helyzet megállapítása, valamint a szünidei gyermekétkeztetés biztosítása a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményen részesülő hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű kiskorú gyermekek számára, továbbá **az intézményi gyermekétkeztetési térítési díjkedvezmény.**

V.1.2. Önként vállalt pénzbeli és természetbeni szociális ellátások

Az önként vállalt települési támogatások körében nyílik lehetőség **a lakhatáshoz kapcsolódó kiadások-, hátralékot felhalmozó személyek támogatására, továbbá a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának ápolását, gondozását végző személyek támogatásának igénybevételére.**

Az önként vállalt támogatások körét bővíti **az egyszeri év végi támogatás és a gyermekes családok év végi támogatása.**

Szociális rászorultságtól nem függő, önként vállalt támogatási forma a 65 év feletti lakos számára biztosított **hulladékszállítási díjtámogatás és kábel TV előfizetési díjtámogatás.**

A gyermekvállalás ösztönzése érdekében az Önkormányzat támogatja a gyermek születésével járó költségek enyhítését **születési támogatással, fiatalok életkezdési támogatásával és iskola-kezdési támogatással,** valamint a nyári szünetben **táboroztatási támogatással.** A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő kiskorú gyermekek számára is igényelhető a **szünidei gyermekétkeztetés.**

A **Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíjrendszerhez** való csatlakozással az Önkormányzat támogatja a hátrányos helyzetű fiatalok felsőoktatásban való részvételét.

Tiszaújváros a népességmegtartó képesség növelés érdekében **a fiatalok lakás, valamint lakóház vásárlásához** is támogatást biztosít, továbbá az önkormányzat **az önkormányzati tulajdonú lakótelkek vásárlásához és beépítéséhez** is segítséget nyújt.

A pénzbeli és természetbeni ellátások igénybevételének alakulását a 9. táblázat mutatja 2020. és 2024. között.

	2020		2021		2022		2023		2024	
	adat (fő/ház- tartás)	támoga- tás ösz- szege (E Ft)	adat (fő/ház- tartás)	támoga- tás ösz- szege (E Ft)	adat (fő/ház- tartás)	támoga- tás ösz- szege (E Ft)	adat (fő/ház- tartás)	támoga- tás ösz- szege (E Ft)	adat (fő/ház- tartás)	támoga- tás ösz- szege (E Ft)
települési lakhatási támogatásban részesülők száma	170	7.110	145	6.151	116	4.772	94	4.136	82	3.411
adósságsökken- tési települési tá- mogatásban része- sülők száma	9	1.684	13	2.313	8	1.457	5	985	2	480
adósságkezelési ta- nácsadásban része- sülők száma	11	-	16	-	11	-	7	-	2	-
18. életévét betöl- tött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondo- zását végző sze- mély részére nyúj- tott települési tá- mogatásban része- sülők száma	50	14.551	43	13.129	40	12.096	39	12.823	32	13.670
rendkívüli telepü- lési támogatásban részesülők száma	1025	66.361	989	62.607	969	69.868	896	82.946	887	89.594
rendszeres gyer- mekvédelmi ked- vezményben része- sülők száma	295	1.863	162	1.910	179	1.635	221	1.408	217	1.380
táboroztatási tá- mogatásban része- sülők száma	0	0	3	90	5	132	4	66	1	12
szociális alapú gyermekétkeztetési térítési díjkedve- ményben részesü- lők száma	21	319	23	490	20	680	31	1.849	40	2.492
fiatalok életkezdési támogatásában ré- szesülők száma	123	6.150	122	6.100	128	6.400	77	3.850	108	5.400
gyermekes csalá- dok év végi támo- gatásában részesü- lők száma	244	6.963	241	6.952	174	5.016	183	5.192	152	4.378
egyszeri év végi tá- mogatásban része- sülők száma	1104	24.024	926	20.053	681	14.342	703	14.684	533	11.044
kábel TV előfize- tési díjtámogatás- ban részesülők száma	1935	38.532	1978	39.487	2009	40.245	1996	40.752	2015	41.015
hulladékszállítási díjtámogatásban részesülők száma	2012	37.972	2066	41.923	2106	43.136	2116	43.906	2140	44.535

első lakáshoz jutók pénzügyi támogatása(2022.06.30-ig)	18	20.225	9	8.675	-	-				
Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjban részesülők száma	10	450	8	400	7	350	5	375	7	700
rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek részére nyújtott szüneti gyermekékeztetésben részesülők száma	5	39	1	16	2	20	3	122	4	147
születési támogatásban részesülők száma (2017.01.01-től)	68	1.020	49	735	36	960	43	1.290	43	1.290
iskolakezdési támogatásban részesülők száma (2018.04.01-től)	186	1.860	155	1.550	138	1380	124	1.240	102	1.020
önkormányzati tulajdonú lakótelekek megvásárlásának, valamint lakóépülettel történő beépítésének támogatásában részesülők száma (2021. 09. 01-től)	-	-	11	44.000	5	20.000	4	16.000	7	28.000
fiatalok lakás, valamint lakóház vásárlásának támogatásában részesülők száma (2022.07.01-től)	-	-	-	-	29	163.960	63	350.400	37	204.560

9. táblázat Pénzbeli és természetbeni ellátások 2020-2024. Forrás: Saját szerkesztés

V.1.3. A pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokat érintő döntések

Tiszaújváros Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 2023 és 2025 között a társadalmi, gazdasági változásokhoz igazodva több, a pénzbeli és a természetbeni szociális ellátások szabályait érintő módosításról döntött. Egyes ellátások esetén **megemelésre került a jogosultsági jövedelemhatár**, illetve több támogatás esetében **a támogatás összege** (rendkívüli települési támogatás éves kerete, gyógyszer és gyógyászati segédeszköz támogatás éves kerete, valamint a temetési támogatás összege).

A rendkívüli települési támogatáson belül **bevezetésre került az eseti villamosenergia díj támogatás, földgázenergia díj támogatás**, valamint a **tűzifa vásárlásához nyújtott támogatás**. **Módosult a fiatalok lakás, valamint lakóház vásárlásának támogatásáról szóló önkormányzati rendelet**, melynek értelmében Tiszaújváros Város Önkormányzata visszatérítendő támogatásként legfeljebb 4.000.000 Ft, míg vissza nem térítendő támogatásként legfeljebb 2.000.000 Ft támogatást nyújt a fiatalok otthonteremtéséhez, önként vállalt feladatként.

A **Bursa Hungarica Felsőoktatási ösztöndíjban** részesülők számának bővítése érdekében megemelésre került a **jogosultsági jövedelemhatár és a támogatás mértéke is.**

V. 2. Személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások

A személyes gondoskodást nyújtó szociális és gyermekjóléti ellátások kialakítása során érvényesítendő szociálpolitika alapelvek sorában előtérbe kerül az integráció és szegregáció kérdése. Amellett, hogy a legújabb trendek az integrációt preferálják, egyes ellátás-típusok (pl. egy idős bentlakásos intézmény, vagy a jogi szabályozás szerint ily módon meghatározott ellátások, mint a fogyatékos személyek nappali ellátása) jellegüknél fogva a tudatos szegregáció alapján szerveződnek. A szolgáltatás nyújtását szakmailag megalapozott, a személyiségi jogok biztosítását garantáló, a specifikus szükségletekre épülő és a stigmatizációt mellőző módon kell megoldani.

Másik fontos alapelv, melynek a személyes gondoskodást nyújtó ellátások tekintetében hangsúlyosabb módon érvényesülnie kell, a prevenció. Társadalmi, gazdasági és szakmai szempontokat figyelembe véve is kedvezőbb a beavatkozást igénylő helyzetek, állapotok megelőzése, mint a korrekció, ezért fontos a primer prevenciós szemlélet erősítése, mely elsősorban az alapellátások körében valósítható meg.

Tiszaújváros Város Önkormányzata a személyes gondoskodást igénybevevők számára

a szociális alapellátások körében

- étkeztetés,
- házi segítségnyújtás,
- családsegítés,
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- idősek nappali ellátása,
- fogyatékosággal élők nappali ellátása,
- hajléktalanok nappali melegedője szolgáltatást,

a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások közül

- gyermekjóléti szolgáltatást és
- gyermekek napközbeni ellátását,

a szakosított ellátások körében

- hajléktalanok, valamint időskorúak számára átmeneti elhelyezést és
- időskorúak számára tartós bentlakást

biztosít, a Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ működtetésével, 97 fő, az adott munkakör betöltéséhez szükséges képesítési minimumnak **megfelelő végzettséggel rendelkező szakember** alkalmazásával.

A szakosított ellátások, valamint a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás önként vállalt feladatok, a szociális és gyermekjóléti alapellátások a kötelező szolgáltatások körébe tartoznak.

Az Önkormányzat a saját otthonukban élő **pszichiátriai és szenvedélybetegek** kötelezően előírt napközbeni **ellátását** az integráció elvén alapuló módon, különös odafigyeléssel, a Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ szakmai egységein keresztül - kiemelten a **család- és gyermekjóléti szolgáltatás, a házi segítségnyújtás**, illetve az **idősek nappali ellátása** - keretében biztosítja.

Az intézmény szakmai egységei:

- Szociális alapszolgáltatások
- „Napsugár” Bölcsőde
- Család- és Gyermekjóléti Szolgálat
- Család- és Gyermekjóléti Központ
- Hajléktalanok Nappali Melegedője
- Hajléktalanok Átmeneti Szállása
- „Ezüsthíd” Gondozóház
- „Ezüsthíd” Idősek Otthona

Az intézmény telephelyei és kapacitásai:

- „Őszirozsa” Idősek Klubja Tiszaújváros, Irinyi János út 2.
férőhelyszám: 50 fő
- „Tiszaszederkény” Idősek Klubja Tiszaújváros, Bocskai utca 31.
férőhelyszám: 25 fő
- „Tiszavirág” Idősek Klubja Tiszaújváros, Mátyás király út 34.
férőhelyszám: 20 fő
- „Esély” Napközi Otthon Tiszaújváros, Dózsa György utca 2.
férőhelyszám: 16 fő
- „Tisza-parti” Szabadidő Ház Tiszaújváros, Neumann J. út 1.
- „Napsugár” Bölcsőde Tiszaújváros, Mátyás király út 34.
férőhelyszám: 108 fő
- Hajléktalanok Átmeneti Szállása Tiszaújváros, Huszár Andor út 1/a.
férőhelyszám: 17 fő
- Hajléktalanok Nappali Melegedője Tiszaújváros, Huszár Andor út 1/a
férőhelyszám: 25 fő
- Időszakos férőhelyek száma: 12 fő
- „Ezüsthíd” Gondozóház Tiszaújváros, Bartók B. út 1-5.
férőhelyszám: 44 fő
- „Ezüsthíd” Idősek Otthona Bartók Béla út 1-5.
férőhelyszám 20 fő

V.2.1. Tiszaújváros számára kötelezően előírt személyes gondoskodást nyújtó szociális és gyermekjóléti szolgáltatások

A **szociális étkeztetés** a szociális alapszolgáltatás legmagasabb arányban igénybevett ellátástípusa, melynek keretében a szociálisan rászorult személyek legalább napi egyszeri, főétkezés-ként biztosított meleg étkeztetéséről gondoskodik a fenntartó, térítési díj fizetési kötelezettség mellett.

A felülvizsgálattal érintett évek tapasztalata, hogy az igénybevétel a korábbi időszakokkal **azonos mértékű**, éves szinten 2023-ban 1243 fő, 2024-ben 1220 fő. **Magas arányú igény** mutatkozik az **étel házhozszállítása** szolgáltatás iránti (mindkét évben 234 fő).

A **házi segítségnyújtás** keretében az önálló életvitel fenntartása, a lakókörnyezet higiénijának megtartása mellett az egészségügyi és szociális veszélyhelyzet kialakulásának megelőzése a fő feladat, személyi gondozás és szociális segítség tevékenységek alkalmazásával. A házi segítségnyújtásban jelenik meg legmarkánsabban a demencia problémaköre, mint társadalmi szintű kihívás. Az ellátást igénybevevők hozzátartozói részéről megfogalmazódik a tartós felügyelet biztosításának szükséglete, mely az ellátás jelenlegi keretei között nem valósítható meg.

A gondozottak számában (2023-ban 116 fő, 2024. évben összesen 132 fő) és a gondozási órák számában egyaránt **enyhe fokú emelkedés** tapasztalható.

Az otthonukban élő idősök számára napi életritmust biztosító **idősek nappali ellátása** három idősklubban, összesen 95 férőhelyen nyújt lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, étkezésre, társas kapcsolatokra, és a jogszabályi előírásoknak megfelelően az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére, közösségi programok szervezésére és közösségi szerveződések támogatása számára. A klubokban rendszeresek a kézműves foglalkozások, szellemi és társas tevékenységek, a közös ünnepek megtartása, előadásokon, kulturális eseményeken, városi szintű rendezvényeken történő részvétel. Ezen felül az egészségmegőrzés részeként gyógytorna- és jóga foglalkozások, varrókörök működnek.

A **férőhelyek** a klubokban gyakorlatilag folyamatosan **betöltöttek**. Az ellátást igénybevevők száma szinte azonos az érintett években, 2023-ban 100 fő, 2024-ben 101 fő.

Az önellátásra részben képes, felügyeletre szoruló, **fogyatékkal élő vagy autista személyek** részére biztosítja a **nappali ellátáshoz** tartozó szolgáltatási elemeket az „Esély” Napközi Otthonon. Az integráció-szegregáció kérdése kiemelt odafigyelést igényel a napközi vonatkozásában, mely úgy került kialakításra, hogy az ellátottak állapotából adódó szükségletek, mint a nyugodt és biztonságos környezet, a pihenés és regenerálódás lehetősége, azaz a szegregáció bizonyos értelemben biztosított legyen. A napi tevékenységek és a programok kialakítása során azonban különös hangsúlyt fektet az intézmény a differenciált szükségletekhez és igényekhez illeszkedő integráció, inklúzió lehetőségének megteremtésére. Ennek eszközeként az ellátottak részére nyújtott foglalkozások szervezésébe kapcsolódnak be a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, illetve a Tiszaújvárosi Művelődési Központ és Könyvtár munkatársai is. Rendszeresek a közös programok az idősök klubjaival, továbbá a napközi ellátottai részt vesznek az intézmény által szervezett városi rendezvényeken. Az intézményegység jó kapcsolatot tart fenn a sajátos neve-

lést igénylő gyermekek támogatására létrejött alapítvánnyal. A hozzátartozók részére az intézmény lehetőséget biztosít az intézmény a Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Intézmény keretein belül működő Fogytékossági Tanácsadói Szolgáltatás igénybevételére.

A Napközi Otthon két csoportjában 2023-ban 1 fő ellátása megszűnt, 2 fő került ellátásba, ezzel az éves igénybevevői létszám 17 fő volt, míg 2024-ben a rendelkezésre álló 16 **férőhely folyamatosan betöltött** volt, személyi változás nem történt.

A **hajléktalanok nappali melegedőjét** 25 férőhelyen biztosítja az intézmény, napközbeni tartózkodásra, illetve társas kapcsolatok, alapvető higiénés szolgáltatások elérésére. A közvetlen életveszély elhárítására ezen felül 12 **időszakos férőhelyen** az éjszaka biztonságos eltöltésére van lehetőség. Mindezek mellett a szociális ellátások igénybevételéhez kaphatnak segítséget az ellátást igénylő hajléktalanná vált személyek. Az intézmény pályázati forrásból gondoskodik továbbá a hajléktalan-ellátást igénybevevők számára napi egyszeri meleg étkezés biztosításáról. A nappali ellátást látogatók számában **emelkedés** tapasztalható. 2023-ban 23, 2024-ben 27 fő vette igénybe a szolgáltatást, míg az időszakos férőhelyet érintően 22 főről 24 főre emelkedett az ellátottak száma. Az ellátotti kör a két szolgáltatást érintően gyakorlatilag azonos. **Az utcán élő hajléktalan személyek száma** 2023-ról 2024-re 8 főről 6 főre **csökkent**.

A **családsegítő szolgáltatás** kiemelkedő szerepet kap a szociális ellátások körében az elsődleges és másodlagos prevenciós tevékenységek szervezésében és bonyolításában. Célja az életvezetési képesség megőrzésében, fejlesztésében, a problémák megelőzésében, a kialakult problémák, krízishelyzetek kezelésében, a kiváltó okok feltárásában biztosított segítségnyújtás, tanácsadás, melynek keretében mentális gondozást végez, közreműködik a konfliktuskezelésben, hozzájárul a pénzügyi és természetbeni támogatásokhoz való hozzájutáshoz, adósságkezelési tanácsadást nyújt, ezen felül közösségépítő programokat, csoportos készségfejlesztést tart, továbbá szervezi és bonyolítja adományok gyűjtését és közvetítését.

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat ellátja a családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatási feladatokat, annak keretében működteti a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszert.

A demenciával élők és családtagjaik, környezetük támogatása, a demencia kérdéskörével kapcsolatos társadalmi szemléletformálás és hatékonyabb fellépés érdekében a 2024. évben került kialakításra a **Demencia Tanácsadó Pont**, mint közösségi igényekre épülő, információs szolgáltatás.

A 10. táblázat a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat szolgáltatásainak 2024. évi igénybevételi adatait mutatja.

Szolgáltatás megnevezése	Szakmai tevékenységek halmozott száma	Szolgáltatásban részesülők száma (fő)
Információnyújtás	804	354
Segítő beszélgetés	1460	295
Tanácsadás	662	297
Ügyintézéshez segítségnyújtás	560	211
Konfliktuskezelés	45	20
Kríziskezelés	12	8
Közvetítés természetbeni ellátásokhoz való hozzáféréshez	226	34
Esetkonferencia	4	4
Esetmegbeszélés	30	18
Szakmaközi megbeszélés	6	-
Családlátogatás	865	468
Adományközvetítés	5537	484
Hátralekkelési tanácsadás	8	2
Csoportmunka	34	451
Összesen	10253	2646

10. táblázat A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat szolgáltatásainak igénybevétele 2024-ben Forrás: Beszámoló a Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ 2024. évi működéséről

2024-ben a jelzőrendszertől érkezett **jelzések száma** (70 jelzés) 27%-kal **emelkedett** az előző évhez képest, tárgya, a korábbiakhoz hasonlóan, többnyire kiskorú veszélyeztetése. Szintén **emelkedő** tendenciát mutat a **gyermekjóléti alapellátásban részesülők** összesített száma, míg 2023-ban 33 családban 69 gyermeket, addig 2024. évben 50 családban 115 gyermeket gondozott a Szolgálat.

2023-ban összesen 593, 2024-ben 510 fő részére nyújtott a szolgálat szociális segítő tevékenységet, ebből megállapodással rendelkező ellátott 2023-ban 137, 2024-ben 153 fő volt, ami azt mutatja, hogy **emelkedett** azok száma, akik **önként** elköteleződtek a szolgálattal való **együttműködés** mellett, a felmerülő problémáik közös kezelése érdekében. Csökkenő tendenciát (11.934-ről 10.253-ra) mutat az egész évben nyújtott összes szakmai tevékenység száma. **Csökkenő** érdeklődés mutatkozik az **adósságkezelési szolgáltatás** iránt, 2023-ban éves szinten 7 fő, 2024-ben 2 fő vette igénybe a szolgáltatást.

A vonatkozó jogszabályok értelmében a járasszékhely településen, szervezeti és szakmai szempontból önálló intézményegységként működő gyermekjóléti szolgálat, így a Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ Család- és Gyermekjóléti Szolgálata is, **család- és gyermekjóléti központnak** minősül. A család-és gyermekjóléti központ **ellátási területe Tiszaújvároson** túl kiterjed **a járás további 15 településén** életvitelszerűen tartózkodó, vagy bejelentett lakcímmel rendelkező gyermekekre és családjaikra, illetve az óvodai és iskolai szociális segítők vonatkozásában **a járás köznevelési intézményeiben, szakképző intézményeiben** jogviszonnyal rendelkező tanulókra, családjaikra, és az intézmények kötelékébe tartozó szakemberekre.

A Család- és Gyermekjóléti Központ feladata a **hatósági intézkedéshez kapcsolódó javaslat-tétel**, melyhez kapcsolódóan 2024. évben a 11. táblázat szerint alakultak az egyes tevékenységek.

Tevékenység	Hatósági intézkedésekhez kapcsolódó tevékenységek száma (esetszám – <i>halmozott adat</i>)	Érintett kiskorúak és 18. életévüket betöltött fiatalok száma (fő – <i>nem halmozott adat</i>)
Szociális segítő tevékenység	408	167
Esetkonferencia szervezése, azon való részvétele	21	48
Esetkonzultáció	72	11
Esetmegbeszélés	342	110
Egyéni gondozási-nevelési terv készítése	72	140
Első védelembe vételi tárgyaláson való részvétel	29	57
Felülvizsgálati tárgyaláson való részvétel – védelembe vétel	37	84
Felülvizsgálati tárgyaláson való részvétel – nevelésbe vétel	4	5
Elhelyezési értekezleten, illetve tárgyaláson való részvétel	3	3
Egyéb hatósági tárgyaláson való részvétel	2	2
Családlátogatás	683	281
Környezettanulmány készítésében való közreműködés	0	0
Környezettanulmány készítése önállóan	52	88
Egyéb	2	2
Összesen	1727	998

11. táblázat. Kimutatás a hatósági intézkedésekhez kapcsolódó tevékenységekről és az érintettek számáról
 Forrás: Beszámoló a Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ 2024. évi működéséről

A Család- és Gyermejkölési Központ a hatósági intézkedéshez kapcsolódó javaslatával mellett **speciális szolgáltatásokat** biztosít, ellátja a járási jelzőrendszeri feladatokat, valamint szakmai támogatást nyújt az ellátási területen feladatot ellátó családsegítők részére. A speciális szolgáltatások körében a Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ jogi és pszichológiai tanácsadást nyújt, kapcsolattartási ügyeletet, készenléti szolgálatot, 2024-től ismét ifjúsági járórszolgálatot működtet, óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet nyújt, közreműködik fogyatékosági tanácsadás biztosításában és szociális diagnózist készít.

A MÁK 2024. január 1-jei adatszolgáltatása szerint az illetékességi területen 30.237 fő él, ebből 5.617 fő 0-17 éves. A felülvizsgálattal érintett évek adatai alapján megállapítható, hogy bár járási szinten 18 fővel emelkedett a védelembe vettek száma, a **tiszaújvárosi védelembe vett gyermekek száma stagnál**. Említésre méltó az a tendencia, hogy folyamatosan **növekszik a megelőző pártfogás** elrendelésével érintett gyermekek száma, illetve az **elkövetett törvénytelen cselekmények súlya**, melyet többségét csoportosan, egymást befolyásolva követtek el, túlnyomórészt 12-14 év közötti kiskorúak.

A Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja szerint, jogszabályban meghatározott szakirányú végzettséggel rendelkező szakemberek közreműködésével biztosítja a 20 hetestől 3 éves korú **gyermekek napközbeni ellátását** a „Napsugár” Bölcsőde. A jogszabályban megengedett mértékig, önkormányzati rendeletben rögzített feltételek mellett 2025. január 1-jétől a Tiszaújváros ellátási területén kívül élő érdeklődők részére is elérhető a szolgáltatás. A bölcsődei ellátás mellett **időszakos gyermekfelügyelet** igénybevétele is lehetővé vált.

2023-ban éves szinten összesen 101, 2024-ben 107 gyermek került beíratásra az intézménybe, míg a kihasználtság 2023-ban 59,6 %-os, 2024-ben 56%-os volt.

V.2.2. Tiszaújváros önként vállalt személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásai

Az alapszolgáltatások keretében, Tiszaújváros és további 9 település ellátási területén, önként vállalt feladatként biztosított **jelzőrendszeres házi segítségnyújtást** összesen 140 jelzőkészülék alkalmazásával, olyan saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, 65 év feletti személyek részére biztosítja az intézmény, akik a készülék megfelelő használatára képesek.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás keretében 2023-ban 104 azonnali **segítségnyújtást igénylő hívás** érkezett Tiszaújvárosból, melyek száma 2024-ben jelentős mértékben, 179-re **emelkedett**. Az utóbbi évek tapasztalata, hogy a feladatellátásban érintett települések közül több nem aknázza ki a szolgáltatásban rejlő lehetőségeket, azonban Tiszaújvárosban igény fogalmazódik meg a kapacitásbővítésre, ami a szolgáltatásnyújtás struktúrájának újragondolását indokolja.

A szakosított ellátások körében, önként vállalt feladatként átmeneti és tartós elhelyezést biztosító intézményeket működtet Tiszaújváros Város Önkormányzata.

A **hajléktalanok átmeneti ellátása** az önellátásra képes hajléktalan személyek számára a szálláshasználat mellett szociális segítségnyújtást is biztosít. Célja az életvitelszerű közterületen tartózkodás megszüntetése mellett az ellátottak önálló életviteli képességének fejlesztése, a reintegráció elősegítése. A lakók kedvezőtlen iskolázottsága, anyagi és munkaerő-piaci helyzete, életvezetési problémái és szenvedélybetegsége miatt az ellátotti körben alacsony szintű a fluktuáció.

A szociális munkás támogatásával 2023-ban 1 fő, 2024-ben **2 fő** számára vált lehetővé az **önálló lakhatás** megszervezése. A 17 férőhelyes szállást 2023-ban 16 férfi és 1 nő, 2024-ben 15 férfi és 1 nő vette igénybe.

Az **időskorúak átmeneti elhelyezését** nyújtó intézményegység 44 férőhellyel rendelkezik, a tiszaujvárosi állandó lakcímmel rendelkező, öregségi nyugdíjkorhatárt betöltött azon egészségügyi problémával rendelkező idősök számára, akik átmenetileg saját otthonukban nem képesek önálló életvitel folytatására. Az egy éves határozott idejű jogviszony egy évvel méltányolandó esetben meghosszabbítható. A szolgáltatás a teljes ellátás biztosítása, a szabadidő strukturált eltöltésének elősegítése, a fizikai és szellemi aktivitást segítő és mentálhigiénés ellátás mellett egészségügyi ellátást is nyújt, szakorvosi, szakápolási, gyógyszer- és gyógyászati segédeszköz ellátással.

A szolgáltatást 2023-ban 72, 2024. évben 78 fő vette igénybe, **az átlaglétszám** 34 főről 40 főre, az **éves kihasználtsági mutató** 77%-ról 91 %-ra **emelkedett**. Míg 2024. január 1-jén nem volt várakozó, 2025. január 1. napján a gondozóházi elhelyezésre 5 fő várakozott. Demencia kórpellel rendelkező érdeklődőket az intézmény továbbra sem tud fogadni.

Az **idősök otthona** az önellátásra nem képes időskorú személyek részére nyújt teljes körű ápolást-gondozást, önkormányzati rendeletben meghatározott feltételek teljesülése esetén, határo-

zatlan időre, tartós bentlakással. Az átmeneti elhelyezéshez hasonló szolgáltatástípusok igénybevételének lehetősége és a hozzátartozókkal való szoros együttműködés eredményeként a fluktuáció minimális. Az intézmény az ápolói szakembergárda utánpótlásának biztosításához a szociális ápoló-gondozó szakirányú képzés gyakorlati oktatási helyszínéként való működésével járul hozzá, szakmai vizsgára való felkészítés, illetve nyári szakmai gyakorlat lehetőségének biztosításával.

A 20 férőhelyes otthon 6 fős demens részleggel működik, **szinte 100 %-os kihasználtsággal**. A növekvő igényeket jól mutatja, hogy míg 2023. év végén 15 fő, **2024. év végén már 21 fő várakozott** felvételre, a várakozási idő akár két év is lehet.

V.2.3. A személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokat érintő döntések

A felülvizsgálattal érintett években a Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásait érintő fenntartói fejlesztések közül kiemelendő a **bölcsődei ellátást igénybevevők körének bővítésével és új szolgáltatás, az időszakos gyermekfelügyelet bevezetésével kapcsolatos rendeletmódosítás**, mellyel a fiatal célcsoportot igyekezett megszólítani a város vezetése. A gyermekvédelmi támogatásokat érintően az önkormányzati rendelet módosítása érintette a bölcsődei gondozási díj és a gyermekétkeztetési térítési díj mértékét, erre tekintettel a **bölcsődei gondozási díj** tekintetében a szociális **kedvezmény alapját képező jövedelemhatárok is emelkedtek**. 2025-ben megkezdődött a személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatások **térítési díjkedvezmény-rendszerének átalakítása**, a változó gazdasági, társadalmi környezethez igazodó és a szociális szempontok hangsúlyozottabb érvényesülését biztosító kedvezményrendszer kialakítása érdekében.

Az önkormányzat 2024. évtől csatlakozott a „**BabamamaCSOMAG**” programhoz, melynek keretében önkormányzati finanszírozással, a határozatban rögzített feltételek teljesülése esetén az arra igényt tartó, gyermeket vállaló családok részesülhetnek a 20 minőségi babaápolási terméket tartalmazó kelengyecsomagban.

V. 3. A szociális szolgáltatások működtetése érdekében folytatott együttműködés

A szolgáltatás tervezés és megvalósítás folyamatában az egyes elemek, tényezők, lépések és szereplők közötti összhang és együttműködés magasabb szintű hatékonyságot eredményezhet, mint az elszigetelt cselekvések sora. A szinergikus megközelítés alkalmazásával Tiszaújváros Város Önkormányzata olyan szociális ellátórendszert épített ki és működtet, melyben a közszolgáltatást nyújtó intézmények kapcsolódásával széles körű szociális hálót képez a szociális biztonság megtartása érdekében.

A szociális, illetve gyermekjóléti szolgáltatások hatékony biztosítása érdekében megvalósuló együttműködés egyik alappillére a **veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer** működtetése, mely a Gyvt. rendelkezése értelmében a gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében. Feladata a **nem állami szervek**, valamint **magánszemélyek** megelőző rendszerben való **részvételének elősegítése**. A jelzőrendszer különböző ágazatok, intézmények, szakemberek és magánszemélyek közötti együttműködés, amelynek célja

a **problémák, veszélyeztető tényezők, krízishelyzetek észlelése, felismerése és jelzése** a Szolgálat felé, továbbá folyamatos együttműködés biztosítása a feltárt problémák mielőbbi megoldása, a krízishelyzet következményeinek enyhítése érdekében. A jogszabályi előírások szerint a **jegyző, a járási hivatal, továbbá a szociális, egészségügyi szolgáltató, intézmény, valamint a pártfogói felügyelői és a jogi segítségnyújtói szolgálat jelzi, az egyesületek, az alapítványok, a vallási közösségek és a magánszemélyek jelezhetik** a családsegítést nyújtó szolgáltatónak, ha segítségre szoruló családról, személyről szereznek tudomást. A kapott jelzés alapján a családsegítést nyújtó szolgáltató, intézmény feltérképezi az ellátási területen élő szociális és mentálhigiénés problémákkal küzdő családok, személyek körét, és személyesen veszi fel velük a kapcsolatot.

A jelzőrendszer feladata továbbá a **szakemberek** hatékony **együttműködésének** és munkájának **összehangolása**, melynek érdekében a jelzőrendszeri felelős szakmailag támogatja a családsegítőket a jelzőrendszeri tagokkal való együttműködésben. Szükség szerint esetkonzultációt biztosít, éves jelzőrendszeri intézkedési tervet készít, esetmegbeszéléseket, esetkonferenciákat, szakmaközi megbeszéléseket, éves konferenciát szervez és folyamatosan kapcsolatot tart a jelzőrendszeri tanácsadóval. A 2023. és 2024. évben is hat szakmaközi megbeszélés valósult meg, szakemberek közreműködésével, gyermekvédelmi témában.

A jelzőrendszeri munkában a Család- és Gyermekjóléti Központ is közreműködik, elsősorban a Tiszaújvárosi Járásban működő köznevelési intézményeknek, egészségügyi szolgáltatóknak nyújt segítséget a jelzőrendszeri tevékenységükben.

A gyermekjóléti szolgáltatásokat ellátó szakmai egységek közvetlenül **együttműködnek a háziorvosokkal, a rendőrséggel, a védőnőkkel, a Tiszaújvárosi Járási Hivatal Hatósági és Gyámügyi Osztályával, a köznevelési intézményekkel, a pedagógiai szakszolgálattal**, folyamatos kapcsolatot tartanak az **Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat**tal.

Az intézményhez 2024-ben 70 jelzés érkezett a jelzőrendszer tagjaitól. 44 esetben kiskorú, 26 esetben nagykorú a jelzett személy. A köznevelési intézményektől és szakképző intézményektől a jelzések 48%-a, az állampolgár, gyermek és felnőtt érdekeit képviselő társadalmi szervezetektől 18 %-a, az egészségügyi szolgáltatóktól 11 %-a, a rendőrségtől 7%-a, a személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatóktól és a jegyzőtől 5-5%-a, a Járási hivataltól, állampolgártól, állami fenntartói feladatainak ellátására kijelölt szervtől a 2-2-2 %-a érkezett. A **jelzések száma 2024-ben növekedést mutat** az előző évhez képest, a jelzést küldők tekintetében az arányok hasonlóak.

Túl a jelzőrendszer működtetésén a **társ szakmai szervezetekkel folytatott további együttműködést** részben a szintén a jogszabályban meghatározott kötelező feladatellátás teszi szükségessé, részben a hatékonyság fokozása, az ellátás színvonalának emelése iránti igény és törekvés.

Ennek keretében a bölcsődei ellátást, a bentlakásos idősellátást, illetve a hajléktalan-ellátást igénybe vevők részére a szolgáltatás részeként nyújtott egészségügyi **szolgáltatás gyermekorvos és felnőtt háziorvos** közreműködésével biztosított.

Havi 1-1 alkalommal **pszichológus** biztosít a családsegítők és az esetmenedzserek, valamint az óvodai és iskolai szociális segítők számára szupervíziót, illetve igény esetén az esetmegbeszélés lehetőségét.

Az intézmény lehetőséget biztosít a felső- és középfokú **oktatási intézmények**, így a Debreceni Egyetem, a Miskolci Egyetem, városi középiskoláink közül a Szerencsi SZC Tiszaújvárosi Brassai Sámuel Technikum és Szakképző Iskolája számára hallgatóik, tanulók terepgyakorlatának, gyakorlati képzésének lebonyolítására.

Rendezvények és szabadidős programok szervezésében folyamatos és szoros az együttműködés a **Tiszaújvárosi Művelődési Központ és Könyvtárral**.

A **Tiszaújvárosi Intézményműködtető Központ** gazdálkodással kapcsolatos feladatokat, illetve egyéb, intézményi kiegészítő feladatokat lát el.

Tiszaújváros Város Önkormányzata folyamatosan biztosítja az intézmény hatékony és minőségi működését. Az Intézményfelügyeleti, Szociális és Sport Osztálya felügyeli a Humánszolgáltató Központ törvényes működését.

Az Család- és Gyermekjóléti Központ rendszeresen képviselteti magát a **Miskolci Egyesített Szociális Egészségügyi és Gyermekjóléti Intézmény** által, vagy közreműködésével szervezett szakmai napokon, a **Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Kormányhivatal** által szervezett jelzőrendszeri tanácsadók éves szakmai értekezletén. Szakmai együttműködés alakult ki a **Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézettel**.

Ezen túl a városban működő **civil szervezetekkel, segítőkkal, egyházakkal** folytatott együttműködés is egyre nagyobb hangsúlyt kap a szolgáltatások színvonalának emelésében, szintén a Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ koordinálása mellett.

A civil szervezetek segítő **felajánlásainak** kiosztásában az intézmény nyújt segítséget, illetve a szervezetek felajánlásaikkal hozzájárulnak az intézményi rendezvények, ünnepi események megvalósításához, intézményegységek működéséhez. **Adománygyűjtő** és osztó tevékenység tekintetében kiemelkedő a **Magyar Élelmiszerbank Egyesület** és a **Magyar Vöröskereszt**.

Az **egyházak** a bentlakásos intézményegységekben a szabad vallásgyakorlás, istentiszteletek, misék, ünnepi megemlékezések megvalósításában működnek közre.

Az **egyéni** adományozó készség is jelentősnek mondható. Vállalkozók, cégek juttatják el adományukat, elsősorban ruhanemű, háztartási berendezések formájában az intézményhez, a lakosság felé történő továbbítás céljából.

VI. Tiszaújváros Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiójában a 2024-2025. évre megfogalmazott javaslatok megvalósításának összefoglalása

A Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ a 2024-2025. évekre vonatkozó szociális szolgáltatástervezési koncepcióban megfogalmazott javaslatok alapján mindkét évre vonatkozóan cselekvési tervet állított össze, célokhoz rendelt konkrét feladatokkal, határidőkkel, felelősökkel, melyek alapján a feladatok megvalósítása érdekében tett intézkedések az alábbiak szerint foglalkoznak össze.

1. Szociális szolgáltatások láthatóságának növelése

A javaslat megvalósulása érdekében tett intézkedések értékelése:

- A meglévő, felhasználóbarát weboldal folyamatos frissítése mellett 2024-ben létrehozásra került az intézmény **facebook oldala**, mellyel szélesebb körben, gyorsabban és rugalmasabban oszthatók meg az információk. A felülvizsgálattal érintett évek tapasztalata, hogy a megkeresések száma emelkedik. A közösségi média használatához **szabályzat** került megalkotásra.
- A **partnerségi kapcsolat** kialakítása és a meglévők erősítése a helyi önkormányzattal, nonprofit szervezetekkel, közösségi csoportokkal, vállalkozásokkal, továbbá az egészségügyi szolgáltatókkal, köznevelési intézményekkel, vallási szervezetekkel folyamatosan **biztosított** volt.
- Az erős partnerség kiépítése jegyében a tematizált és **rendszeres kommunikáció a város lakosaival** megvalósult. Az **együttműködések** a közismertség, a láthatóság javítása érdekében biztosítottak voltak.
- A **különböző kommunikációs felületek** alkalmazásának **bevezetése**, átfogó **online jelenlét kialakítása** megtörtént.
- A **hagyományos médiával** és a nyomtatott anyagok terjesztésével biztosított volt, hogy **fennmaradjon a kapcsolat a közösségi médiát nem használók közösségével is**.
- A cselekvési tervben rögzített, a közszolgáltatást nyújtó intézmények alkalmazottai felvilágosítását célzó **felkereső csoport** létrehozására **előkészítő** tevékenység vette kezdetét.
- A javaslatok között szereplő egységes **arculati kézikönyv**, illetve kommunikációs terv **nem került megalkotásra**.

*A javaslatban foglaltak megvalósulása: **Döntően megvalósult***

2. Komplex cselekvési terv az idős célcsoport számára

Két kiemelt cél ezen a ponton belül a demens betegek ellátása és az active ageing szemlélet erősítése.

2.A. Demencia szűrés, ellátás és támogatás, edukáció

A javaslat megvalósulása érdekében tett intézkedések értékelése:

- A célzott beavatkozás megalapozásaként online és offline, kérdőíves formában **szükségletfelmérés** valósult meg.
- A Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ **cselekvési terveiben** a rendelkezésre álló erőforrások figyelembevételével meghatározta az egyes szakmák közötti **együttműködés** megvalósulásának **kereteit**.
- A Tiszaújváros Városi Rendelőintézzettel együttműködésben pszichiáter szakorvos közreműködésével megkezdődött a területen feladatot ellátó **kollégák edukációja**.

- A Család- és Gyermekegészségügyi Szolgálat szakmai egységében kialakításra került a **Tiszaújvárosi Demencia Tanácsadó Pont**, ahol a figyelemfelkeltő **információk mellett tanácsadásban, szakmai segítségnyújtásban** részesülhetnek az érdeklődők. Az információs ponton betegek és hozzátartozók, egyéb érdeklődők számára egyaránt elérhetővé váltak a folyamatos frissítés és fejlesztés alatt álló tájékoztató anyagok.
- Az **online jelenlét** elősegítette az edukációs tartalmak és praktikus **információk rugalmas, naprakész elérését**, mely a **figyelemfelhívást és a monitorozást** egyaránt elősegítő hatással is bír.
- Az állapotfelmérés, monitorozás és diagnosztikai **eszközpark fejlesztése** a lehetőségekhez igazodva folyamatosan történik.
- Demens személyek napközbeni ellátása biztosítása érdekében az intézmény fokozott figyelmet fordít a **meglévő ellátási formák keretében** a célcsoporthoz tartozók **differentiált és szakszerű ellátására**.
- **Idős bentlakásos** otthon férőhelyeinek **bővítési lehetősége vizsgálat alatt áll**. Az idősök otthonában 6 férőhelyen **demens részleg működik**.

*A javaslatban foglaltak megvalósulása: **Döntően megvalósult***

2.B. Aktív idősödés

A javaslat megvalósulása érdekében tett intézkedések értékelése:

- Az időskorúak egészségi állapotának **monitorozása**, az **egészségügyi ellátáshoz** időben való **hozzájutás** és az idősök **mobilizálása** támogatásában továbbra is jelentős szerepet kap a **házi segítségnyújtás** szolgáltatás, továbbá az **idősök nappali ellátása**, mely ellátás keretében a rendszeres **testsúly, vérnyomás mérés** és a fizikai állóképesség és **aktivitás megőrzése** mellett a **mentális készségek és képességek szinten tartására**, tapasztalatcserére is alkalmas **csoportos foglalkozás** is szerveződik.
- Ezt a rendszeres programot kiegészítik az **alkalomszerűen** szervezett kézműves **foglalkozások, klubtalálkozók, kirándulások**, továbbá a **városi szinten** megvalósuló számos szépkorú **rendezvény**, melyek a városban hosszú múltra visszatekintő hagyományokkal rendelkeznek, jellegük az igényekhez igazodva változó.
- Az idősklubokban és a bentlakásos idős intézményekben is megszervezésre került az **online-tér biztonságos használatára edukáló program**, a „Lifelong Learning” keretében.
- A Hamvas Béla Városi Könyvtárral együttműködésben, a „Nefelejts” klub keretében valósult meg **az online térben megjelenő, időskorúakat érintő visszaélésekkel kapcsolatos előadás**.
- A Tiszaújvárosi Nyugdíjasok Egyesülete szervezésében volt látható **az áldozattá válás megelőzését elősegítő előadás**.
- Az idős korosztály számára a **biztonságos tájékozódás és közlekedés** feltételeiről - a technikai fejlesztések, okos eszközök, pl. okos zebrák bevonásával - történő **gondoskodás** körébe tartozó fejlesztések a lehetőségekhez igazodva megtörténnek.
- A **gyógyászati segédeszköz-edukáció** tekintetében **nem történt** előrelépés.

*A javaslatban foglaltak megvalósulása: **Döntően megvalósult***

3. Pszichiátriai és szenvedélybetegek nappali ellátására irányuló előkészítő tevékenység

A javaslat megvalósulása érdekében tett intézkedések értékelése:

- Megtörtént az **adatgyűjtés és szükségletfelmérés** a közösségben élő pszichiátriai betegek speciális szükségleteinek feltérképezésére, a demográfiai, társadalmi, gazdasági tényezők vizsgálatára, a helyi szolgáltatások és **lehetőségek feltérképezésére** a szociális és egészségügyi intézmények együttműködésével.
- A **multidiszciplináris team létrehozása folyamatban van.**

A javaslatban foglaltak megvalósulása: Részben megvalósult

4. Családok erőforrásainak és eszköztárának fejlesztése

4.1. Célzott, speciális szolgáltatások kialakítása, megerősítése

A javaslat megvalósulása érdekében tett intézkedések:

- A családok erőforrásainak és eszköztárának fejlesztése, a mentális megküzdési skillek fejlesztése, a szülői készségfejlesztés megvalósítása érdekében **szükségletfelmérés** történt, melynek eredményei alapján megállapításra került, hogy a szülők leginkább havi rendszerességgel működő intézményi csoportok szervezését igénylik a nevelési kihívások, kimerültség, az online világ hatásainak kezelése támogatására.
- A szükségletfelmérés hatására **előkészítésre került** két új, preventív jellegű szolgáltatás, a „**Kimerült szülők támogató csoportja**”, valamint a „**Nevelési problémákkal küzdő szülők csoportja**”, melyek a tervek szerint 2025. novemberében indulnak.
- A köznevelési célcsoportot érintő elsődleges cél - a támogató és tájékozott közösség létrehozása - az **óvodai-iskolai szociális segítők** tevékenységére épült, elsősorban egyéni **segítő beszélgetések és tanácsadások** alkalmazásával, gyermekek részvételével megvalósult **csoportfoglalkozásokkal**.
- A célzottan az **idős személyekkel együtt élő családok** segítésére, illetve a **saját idő-sődésre felkészítő program** még megvalósításra vár.

A javaslatban foglaltak megvalósulása: Döntően megvalósult

4.2. Fiatal célcsoport támogatása

A javaslat megvalósulása érdekében tett intézkedések értékelése:

- 2025. január 1. napjától a „**Napsugár**” Bölcsőde szolgáltatásait az önkormányzati rendeletben rögzített feltételek teljesülése esetén az **ellátási területen kívül lakcímmel rendelkezők** is igénybe vehetik, ezzel a lehetőséggel az év folyamán eddig **11 család élt külső településekről**.
- Szintén 2025. január 1-jétől vehető igénybe **új, kiegészítő szolgáltatásként az időszakos gyermekfelügyelet**.

- Az intézmény a korábban is működő szülőcsoportos beszélgetések **mellett szülőtámogató csoportot** indított, a tapasztalatcsere, a gyermeknevelési és stresszkezelési segítségnyújtás biztosítása érdekében.
- A **kisgyermeknevelők külső és belső továbbképzése** az intézményben folyamatosan biztosított.

*A javaslatban foglaltak megvalósulása: **Döntően megvalósult***

5. Szolgáltatási életciklusok meghosszabbítása

A javaslat megvalósulása érdekében tett intézkedések értékelése:

- Megkezdődött a fogyatékos személyek **szükségleteinek feltérképezése**, különösen a felnőtt életvitelhez szükséges további támogatásokra fókuszálva.

*A javaslatban foglaltak megvalósulása: **Részben megvalósult***

6. Szinergiák kihasználása a stratégiai tervezésben

A javaslat megvalósulása érdekében tett intézkedések értékelése:

- A Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ a koncepcióban meghatározottak szerint alakította ki a két évre vonatkozó **cselekvési terveit** és az ott rögzített célok érdekében a feladatok megvalósítását **a társszakmák képviselőivel együtt tervezte**. Mindennapi munkaszervezésében a következetes együttműködés érdekében közös munkatevékenységek, programok létrehozására **nyitottan és kezdeményezően**, a határterületeket és a kapcsolódási pontokat figyelembe véve járt el.
- **Tiszaújváros Egészségtervének és Gazdasági Programjának** 2024. évi felülvizsgálatára és a következő időszakra vonatkozó tervezésre a különböző szakterületi célok, többek között a szociális szempontok figyelembevételével került sor. A stratégiai tervezés során **a szociális ágazati szempontok érvényesítése megtörtént**.

*A javaslatban foglaltak megvalósulása: **Megvalósult***

5. Munkavállalók egészségmegőrzése

A javaslat megvalósulása érdekében tett intézkedések értékelése:

- A munkavállalók egészségmegőrzésére irányuló intézkedések sorában az első egy **átfogó kérdőív** elkészítése volt, mely a munkavállalók **egészségi állapotának, munkahelyi jólétének és igényeinek** felmérésére szolgált. A válaszok **értékelése folyamatban** van, az eredmények tükrében 2025. végéig készül **átfogó intézkedési terv** a lehetséges és szükséges fejlesztési, egészség-megőrzési javaslatok alapján.
- A szociális szakemberek részére rendszeres **szupervíziós és esetmegbeszélő segítségnyújtás** áll rendelkezésre.

- A **foglalkozás-egészségügyi vizsgálatok** a munkavállalók részére rendszeresen **biztosítottak**.

*A javaslatban foglaltak megvalósulása: **Megvalósult***

Tiszaújváros felülvizsgált, 2024-től 2025-ig érvényes Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiójához kötődően SWOT-analízis és reziliencia kérdőív készült, mely felmérések alapján meghatározott célkitűzések hosszú távra meghatározzák a szociális szolgáltatásnyújtás irányait, fő stratégiai célkitűzéseit. Az eltelt két év távlatában nem valószínűsíthetőek olyan mérvű változások, melyek indokolnák a vizsgálatok megismétlését.

A szolgáltatásfejlesztés illetve a stratégiai szervezés szempontjából is szükségeszerű azonban az ellátott-oldali tapasztalatok, vélemények alakulásának monitorozása és összegzése, melyhez az intézmény által rendszeresen végzett elégedettség-mérési kérdőívek 2024. évi adatai szolgáltak alapul. A válaszadások alapján készült összefoglalóból kiindulva az alábbi megállapítások tehetők a Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ által nyújtott szociális ellátások tekintetében.

- Általánosságban elmondható, hogy a szolgáltatásokkal kapcsolatba kerülő ellátottak **válaszadási hajlandósága kiemelkedő**, egyes ellátási formák esetén 100%, vagy ahhoz közelítő arányú igénybevevő formált véleményt a **szolgáltatás minőségével, a szakemberek attitűdjével** kapcsolatban feltett kérdésekre.
- A **szakmai feladatellátással** kapcsolatos vélemények kedvezőek, összességében **80% fölötti elégedettséget** tükröznek.
- Minden ellátás tekintetében a **leginkább elismert terület a szakemberek felkészültsége, szakmai hozzáértése és segítőkészsége**.
- **Legalacsonyabb értékelést az étkeztetéssel járó szolgáltatások kapták**, a gyermekek nappali ellátása tekintetében az étkezések **menyiségére és minőségére**, az idősek átmeneti és tartós elhelyezését igénybevevők az ételek minőségére és **változatosságára** adtak alacsonyabb értékelést, a szociális étkeztetés és azon belül is az étel házhozszállítással szolgáltatást igénybevevők az **ételhordók állapotát** értékelték alacsonyabb pontszámmal. A **hajléktalan-ellátást** igénybevevők körében a közös hálótérből fakadó zaj és éjszakai mozgás, továbbá a közös terekben végzett tevékenységek közben kialakuló **konfliktushelyzet** került zavaró tényezőként megjelölésre, illetve a **személyre szabott bánásmód és a lelki szociális gondozás fejleszthetősége** fogalmazódott meg.
- A szolgáltatások közül **kiemelkedően magas minősítést kapott a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás és a fogyatékos személyek nappali ellátása**.
- Összességében elmondható, hogy az ellátás színvonalának javítása érdekében, mint általában, ezúttal is kevés szöveges javaslat érkezett az ellátottak részéről. **Fejlesztési igény** fogalmazódott meg a **házi segítségnyújtás** esetében a **testápolás, fürdetés, ágyneműcsere és inkontinencia-ellátás** területén. A **bölcsődei ellátás** tekintetében az **étkeztetés minőségének és változatosságának** fejlesztésére érkezett javaslat, az „**Ezüsthíd**” **Gondozóházat** érintően a **gyógytorna és az étkezés minősége** bizonyult fejlesztendőnek, továbbá javaslatként felmerült a szobák **klimatizálásának, a takarítás ellen-**

őrzésének és a **szobatársak összeválogatásának** megoldása, míg az **Idősek Otthonában** fejlesztési lehetőségként az **étkezés minősége és változatossága**, valamint a **szabadidős programok bővítése** került nevesítésre.

- A korábbi elégedettség-felmérésekhez képest szignifikáns elmozdulások nem jellemzők, a **hajléktalan-ellátást** igénybe vevők körében a külső szolgáltatások, elsősorban a **jogi és pszichológiai tanácsadás**, illetve az **addiktológiai programok** irányában tapasztalható egyfajta nyitás.

Összességében tehát az intézmény működését és különösen a szakemberek szakmai tevékenységét az ellátottak **magas színvonalúnak** értékelték. A minőségi, inkluzív ellátás-szervezés, a szolgáltatás színvonalának emelése érdekében az ellátotti érdekek figyelembevétele, az észrevételek, javaslatok tartalmi elemeinek beépítése a mindennapi szolgáltatás-nyújtás gyakorlatába szükséges.

VII. Tiszaújváros szociális szolgáltatástervezési koncepciója 2026-2030.

A Tiszaújváros 2024-2025. évekre szóló Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciójában foglalt javaslatok értékelésének tapasztalata, hogy a megfogalmazott feladatok megvalósítása elkezdődött és teljes egészében, vagy **döntően teljesült**, azonban közülük néhány olyan folyamat-jellegű intézkedéseket igényel, melyek folytatása indokolt és szükséges.

A következő öt éves periódus feladatainak meghatározásában tehát az előző koncepcióban azonosított célok, feladatok, célcsoportok és kulcsterületek megtartása mellett, azokból kiindulva, a demográfiai, gazdasági, társadalmi trendek és a rendelkezésre álló kondíciók figyelembevételével **kerültek kiegészítésre** az operatív tervezést megalapozó **korábbi javaslatok**, a **megvalósulás és erőforrás igény**, illetve a **várható eredmények** tekintetében **a korábbiak érvényben tartásával**.

1. A szociális szolgáltatások láthatóságának növelése

- Tematizált és rendszeres kommunikáció a város lakosaival, amit egy intézményi kommunikációs tervben érdemes megtervezni. A dokumentumban éves szinten rögzíteni lehet a megjelenések számát, a legfontosabb témákat és ahhoz tartozó üzeneteket, a kommunikáció csatornáit, a tartalom és frissítés, karbantartás felelőseit.
- Minden szolgáltatás használ kommunikációs csatornákat, az egységes arculat és a főbb integrált intézményi szintű üzenetek rendszeres megjelenése erősítheti a cél megvalósulását. Ezt egy arculati kézikönyv is támogathatja.
- Érdemes minden felületet használni, de fontos, hogy rögzítésre kerüljön, hol melyiknek mi a funkciója, mi a cél. Ez a célcsoporttól, az adott felületet használóktól is függ. (Pl.: A televízió adásait főleg az idősebb korosztály nézi, a FB-ot a középkorúak használják, az instagramot, tik-tokot a fiatalok.) Mindegyik felület alkalmas a szolgáltatások tartalmának megjelenítésére, csak más-más eszközzel, formában és időtartamban. Pl.: Egy-egy folyamat, vagy egy munkatárs napi munkamenetének bemutatására, prevenciós célra, ismeret átadására. Törekedni kell a kétoldalú kommunikációra, ne csak egyoldalú

közlés legyen. A visszakerdezés, tetszésnyilvánítás stb., mind alkalmasak erre. A honlap ezeknek a csatornáknak az alapforrása, képi megjelenése, frissítése, a felrakott szöveg érthetősége és akadálymentesítése fontos.

- A láthatóságot és közismertséget együttműködésekén keresztül is lehet javítani. Proaktivitással, ötletekkel szinte minden jellegű rendezvényen meg lehet jelenni. Akár szervezetként, akár célcsoporttal. A kommunikációs tervben elsőek között kell tisztázni a célokat is. Milyen szerepben, milyen közegben, mit akar közvetíteni a szervezet. Pl.: A szakmai szerepét rendszeresen megrendezett szakmai rendezvénnyel, konferenciával, fórummal is elérheti.

A szolgáltatások, és az intézmény egészének láthatósága tekintetében a továbbiakban javasolt a lakossági kommunikációt érintően egyfajta bővítés, fókusz-váltás átgondolása, a program-orientált megjelenés mellett **a szolgáltatások tartalmára irányuló tájékoztatás előtérbe helyezésével**. A potenciális célközönség nem minden esetben van tisztában a szolgáltatásokban rejlő lehetőségekkel, ezért célszerű lenne a különböző platformok alkalmazásával az egyes **szolgáltatások**, akár szolgáltatási elemek rövid, közérthető, **gyakorlati szempontú bemutatása**, a teljes körű tájékoztatás és az érdeklődés felkeltése érdekében. Érdemes ráirányítani a figyelmet azokra az ellátásokra, melyek a programcentrikus kommunikáció mellett jellegüknél fogva kevésbé tudnak láthatóvá válni.

2. Komplex cselekvési terv az idős célcsoport számára

Két kiemelt cél ezen a ponton belül a demens betegek ellátása és az active ageing szemlélet erősítése.

2.A. Demencia szűrés, ellátás és támogatás, edukáció

A cselekvési tervnek átfogóan kell vonatkoznia a prevenció, állapotfelmérés, ellátás folyamatára, valamint az érintettek, hozzátartozókra és a veszélyeztetettekre is. Rövid, közép és hosszútávú célokat kell megfogalmazni. Figyelembe lehet venni az országos stratégia megállapításait, erőforrásként kell építeni az intézmény szakembereinek ismeretére és tapasztalataira. Az itt meghatározott célokat más stratégiai dokumentumokba is be kell építeni. A megvalósítás nem kizárólag a Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ feladat és hatáskörébe tartozik.

- Állapotfelmérés, monitorozás és diagnosztikai eszközpark kialakítása.
- Demencia állapotfelmérés és monitorozás folyamatának kialakítása (folyamat elemei, szereplői, feladat és hatáskörök)
- Edukációs tartalmak fejlesztése.
- Figyelemfelhívó kampányok a demencia korai felismerésére. Több megjelenő tartalom különböző megközelítésben: kultúra, sport egyéb szabadidős tevékenységek, egészségügy, szociális szolgáltatások, oktatási intézmények.
- Mozgás és étkezés tanácsadás, ebben a témakörben közösségi programok a közművelődés és sport terület bevonásával.
- Hozzátartozói tájékoztatás, Alzheimer Café sorozat felújítása, bővítése.

A demencia kérdésköre összetett, és a feladat a látencia miatt nehezen kezelhető hatékonyan. Fontos, hogy a megkezdett fejlesztések fokozatos kiterjesztésével olyan komplex segítő rendszer tudjon kiépülni, mely a **hozzátartozókat** és a megelőzés érdekében a potenciális **veszélyeztetetteket** is képes bevonni a rendelkezésre álló szolgáltatások körébe.

A jelenlegi aktív és kezdeményező attitűd következetes képviseletével fejleszteni szükséges az **együtműködést a partner intézményekkel**. Jó gyakorlatok monitorozásával, benchmarking alkalmazásával, a megszokott kereteket átlépő, újszerű megoldások kidolgozásával javasolt elősegíteni az eredményességet **a lakosság megszólításában**. Fontos figyelmet fordítani az **egyedül élő**, elsődleges társadalmi támogató bázissal nem rendelkező, az intézményes ellátás látóterébe nem került idős városlakók körére.

A társadalmi elfogadás, a szolidaritás kialakítása hosszú folyamat, kitartást igényel a **szakemberek** részéről, ezért kiemelten fontos a **professzionális mentális és pszichés támogatásuk**.

Javasolt az ellátottakkal és családtagjaikkal napi kapcsolatban álló **házi segítségnyújtó szakemberek képzése**, felkészítése a demenciával élők és családtagjaik számára történő tanácsadás nyújtásában, segítségnyújtási lehetőség ajánlásával.

Az idős bentlakásos otthon férőhelyeinek **bővítési lehetőségének feltérképezése időszerű**.

2.B. Aktív idősödés

Ennek a szemléletnek az elterjesztése erősen épít Tiszaújváros kiemelkedően aktív sport életére, ennek a célnak a környezet alakításra, fejlesztésekre játszott hatására, valamint a Humán-szolgáltató Központ szakembereinek tudására és tapasztalatára. A három tényező együttesében lehetne érvényesíteni ezt a szemléletet. Az active ageing már nem csupán az egészségben eltöltött éveket vagy a minél tovább tartó munkaerőpiaci aktivitást jelenti, hanem a tartósan beteg idősök életminőségének javítását is. „Az aktivitás szó itt a folyamatos társadalmi, gazdasági, kulturális, vallási és közösségi ügyekben való aktív részvételre utal, mely az életkor előrehaladtával nem szűnik meg” (WHO, 2002).

A cselekvési tervben ennek a célnak a megvalósulása érdekében javasolt kitérni:

- Az idősökben rejlő önkéntes potenciál felmérésére és kihasználására (milyen terület, milyen tevékenység stb..).
- Az active ageing népszerűsítése.
- A technikai fejlesztésekben rejlő lehetőségek felmérése: melyek azok a tárgyi eszközök amelyek megkönnyítik és biztonságossá teszik ennek a korosztálynak az otthoni életét, milyen technikai megoldásokat lehet a szociális ellátásokba építeni.
- Gyógyászati segédeszköz edukáció (Egészségügy - szociális - gyógyászati segédeszköz forgalmazó közös projekt, akár a patikák bevonásával.)
- Okoseszköz használatra jó gyakorlatok gyűjtése, pilotolása
- A hétköznapi életet funkcionálisan segítő eszközök mellett meg kell említeni a már alkalmazható kapcsolattartást könnyítő programokat is, hiszen idős korban a kapcsolatok megléte a jólét szempontjából is meghatározó, hiányuk depressziót, elmagányosodást eredményezhet ami összefügg a későbbi demens megbetegedésekkel.
- Az idősödésbarát környezet és település tervezés: az idős személyek mely igényeit kell figyelembe venni a várostervezési folyamatokban? Pl.: A biztonságos és egyszerű tájékozódás lehetősége, az átláthatóság, könnyen elérhető szervezetek és boltok.

- Időskori mobilitás fenntartása érdekében javasolt a család- és gyermekjóléti szolgálat és az idős alapszolgáltatás már elkezdett programjainak kiszélesítése, például gyalogló klub létrehozása.

A témában javasolt az eddig elért eredmények megtartása és a jól működő gyakorlat folytatása mellett a fókusz arra helyezni, hogyan mozgósíthatóak az **aktív idők a közösség érdekében**, a kikapcsolódást szolgáló, megszokott és jól működő programok mellett új kooperációs formák kialakításával, **az idők segítő, támogató szerepének mozgósításával**.

3. Pszichiátriai és szenvedélybetegek ellátása

A cél elérése érdekében ágazatközi munkacsoport kialakítása a pszichiátriai-, addiktológiai gondozóval. Fontos látni a korcsoportos megoszlást e feladatkörben, és érdemes közös teamnek dolgozni, először kis ellátott létszámmal, a felépülés modell szakmai keretein belül.

A pszichiátriai-, szenvedélybetegek nappali ellátása egyéni szükségletekre alapozott, hosszú távú szolgáltatást kínál, mely nagymértékben épít a kliensek aktív és felelős részvételére. Szakmai alapokat tekintve, felépülés központú elvek mentén preventív, rehabilitációs, illetve reintegrációs céllal nyújt szolgáltatást, épít az önkéntes csoportokra.

A szükségletfelmérés adatelemzésének eredményeiből kiindulva folytatandó az egyes szakterületek képviselőit tömörítő **multidiszciplináris team létrehozásának** folyamata.

4. Családok erőforrásainak és eszköztárának fejlesztése

4.A. Célzott, speciális szolgáltatások kialakítása, megerősítése

Folytatni kell a család és gyermekjóléti szolgáltatásokban a szakmai tartalmak fejlesztését témaspecifikus szakmai munkacsoportok szervezésével, működtetésével. Ezek segítségével a megtervezett és megvalósított rendszeres vagy kampányszerű közös programok támogathatják a lakosság megküzdési stratégiát, rezilienciáját. Pl.:

- Családsegítő munkatárs - pszichológus - idősellátás szakembereivel csoportok létrehozása az idős személyekkel együtt élő családok segítése érdekében. Továbbá a saját időszedésre való felkészülés támogatására.
- A Család- és Gyermekjóléti Központ és Szolgálat, a nevelési/oktatási, valamint az egészségügyi intézmények együttműködésében, egy közös projekt keretében a mentális készségek támogatása, a mentális megküzdési skillek fejlesztése a köznevelési célcsoportnak. Továbbá szülői készségfejlesztés a gyermekek megváltozott jellemzőinek támogatására, a családi életciklus újabb szakaszának megértésére, feldolgozására.

Fontos az igényfelmérésben megfogalmazottak alapján **tervezett csoportok létrehozása**, melyek kiindulópontjai lehetnek további kezdeményezéseknek a szülői készségfejlesztés a gyermekek megváltozott jellemzőinek támogatására, a családi életciklus újabb szakaszának megértésére, feldolgozására.

Kitartó további munkálkodás szükséges az **idős személyekkel, demens hozzátartozóval együtt élő családok** **segítési lehetőségeinek feltérképezésében**, továbbá a **saját időszedésre**

való felkészülés támogatásában megfogalmazódó igényekre épülő megoldási módok megtalálásában.

Az online tér veszélyeinek kezelése érdekében szükséges kiemelt figyelmet fordítani a **digitális gyermekvédelmi** tevékenységekre, a figyelemfelhívás, tájékoztatás, prevenció, beavatkozási lehetőségek tekintetében egyaránt.

4.B. Fiatal célcsoport támogatása

A bölcsődei, valamint család- és gyermekjóléti szolgáltatás a városban magas minőségű. Bár a gyermekek száma csökken, a város és a város körüli települések kisgyermekes és ifjú házaspopulációja megszólításra kerülhet olyan bölcsődei szolgáltatással, ahol kiegészítő tartalmakat kínál a szolgáltató.

- Játzócsoporthoz indítása, alternatív napközbeni ellátás, napközbeni gyermekfelügyelet szolgáltatások végig gondolása.
- Szülő-támogató csoportok, gyermeknevelési tanácsadás program lehetőségek.

Átgondolásra javasolt, hogy a bölcsőde jelenlegi működési keretei között a gyermekek napközbeni ellátása milyen további **kiegészítő tartalmak** bevezetését teszi lehetővé.

5. Szinergiák kihasználása a stratégiai tervezésben

Tiszaújvárosban a várostervezés tudatos, van vízió, a városvezetés határozott az értékek és a jövőkép kommunikálásában. Tiszaújváros Önkormányzata a kötelező feladatellátás tartalmán messze túlmutató, széles körű szociális hálót épített, működtet és a megfogalmazódó szükségletek mentén - a város kedvező gazdasági kondícióinak köszönhetően - fejleszt a lakosság szociális biztonságának minél magasabb színvonalon történő biztosítása érdekében. A közszolgáltatást nyújtó szervezetek ebben a munkában fontos közvetítő szereplők. Jelenleg minden szakterület a maga megalkotott stratégiája mentén végzi a feladatát. Természetesen önmagában az így megvalósuló fejlesztések is kihatnak más szakterületi célokra is, de az elérhető eredmények így korlátosak. A szinergia fogalma azt jelenti, hogy különböző elemek vagy tényezők együttesen nagyobb eredményt érnek el, mint külön-külön. A tervezésben a szinergia fontos szerepet játszik. Különböző szakemberek együttműködése eredményezhet olyan terveket, amelyek több szempontból is kielégítik a célokat. Az egyes tervezési lépések közötti szoros együttműködés és kommunikáció is szinergiát teremthet. Az egyes fázisok közötti átjárhatóság lehetővé teszi, hogy az egyik fázisban felmerült ötletek vagy problémák hatékonyan átjuthassanak a következő fázisba. A szinergia tehát a tervezésben az egyes elemek és szakaszok közötti összhangot és együttműködést jelenti. A jó tervezés a különböző szempontok és elemek harmonikus egyesítésével valósul meg, ami szinergiában jelentkezik.

A szinergikus szemlélet érvényesítése tekintetében a továbbiakban érdemes figyelmet fordítani arra, hogy a különböző stratégiai tervdokumentumokban **a szociális szolgáltatásokra vonatkozó megállapítások rögzítése elkülönítetten és jól látható módon** történjen.

6. Munkavállalók egészségmegőrzése

Munkavállalók egészségmegőrzése kritikus fontosságú. A szociális szolgáltatásokban dolgozó szociális szakemberek kiégése (burnout) komoly probléma. Ez egy olyan állapot, amely hosszú távú stressz és túlhajszoltság eredményeként alakul ki. Fizikai, érzelmi és mentális kimerültséget okoz, valamint csökkenti az egyén motivációját és érdeklődését a munka iránt. A szociális szakemberek kiégése különösen gyakori lehet azoknál, akik napi szinten segítenek az embereknek megbirkózni az élet kihívásaival, gyakran erős érzelmi terhekkel járó helyzetekben. A szociális szakemberek kiégésének kezelése és megelőzése érdekében fontos a megfelelő támogatás és erőforrások biztosítása. Ez lehet pszichológiai támogatás, szakmai fejlődési lehetőségek, megfelelő munkaterhelés vagy időszakos szünetek. A szervezeteknek is fel kell ismerniük és cselekedniük kell az ilyen jellegű problémák megelőzése és kezelése érdekében.

Az alkalmazottak jólléte nagyon szoros összefüggésben van a szervezet teljesítőképességével, jelen esetben a szolgáltatási minőséggel.

A munkavállalók egészségmegőrzése érdekében az intézmény részéről szükséges az elkészült felmérésre épülő **tudatos tervezés** és a tervezett egészségvédelmi tevékenységek megvalósítása. Az eredmények megtartása érdekében fontos a munkavállalók fizikai és mentális egészségének folyamatos monitorozása, illetve a szükségletekhez igazodó intézkedések folyamatos megvalósítása.

A fentiekben részletezett középtávú stratégiai célok meghatározása ötéves időintervallumra történt. A célokra épülő feladatok operatív megvalósítását - a mindenkori költségvetési lehetőségek függvényében - javasolt a megelőző időszak értékelésére épülő, éves szinten megalkotásra kerülő cselekvési tervekben ütemezni.

Felhasznált irodalom

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény

A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet

Magyarország Alaptörvénye

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény

Csiki Tamás - Tóth Norbert: Közigazgatási szakvizsga. Kül- és biztonságpolitikai ágazat. Első kiadás, 2017. Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2017. 31. o. Gazdag Ferenc (szerk.): Biztonsági tanulmányok - biztonságpolitika. ZMNE, Budapest, 2011. 103. o.

A demográfiai folyamatok gazdasági hatásai¹²¹ Kreiszné Hudák Emese – Zanaty Krisztina – Asztalos Péter Hugó Új közgazdaságtan a fenntarthatóságért szakkönyv háttéranyag 24. fejezet
<https://www.ksh.hu/s/kiadvanyok/nepesedesi-vilagnap-2024/index.html>

Idősügyi Nemzeti Stratégia

<https://www.oeconomus.hu/irasok/a-demografiai-folyamatok-hatasa-a-versenykepessegre/#magyarorsz%C3%A1gi-helyzetk%C3%A9p>

Központi Statisztikai Hivatal adattáblái 2025

KSH TEIR riportok

Központi Statisztikai Hivatal Magyarország 2023

Központi Statisztikai Hivatal Magyarország 2024

KSH A népmozgalom főbb adatai, 2025. január–július

https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy/impact-demographic-change-europe_hu

Tóth Ferenc Jövedelmi és vagyoni egyenlőtlenségek-új fenntartható közgazdaságtan

<https://novekedes.hu/elemzesek/ideje-tisztan-latni-mekkora-a-szegenyseg-az-eu-ban-mutatjuk-a-szamokat>

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=00000001.MIN&txtreferer=A1200219.TV>

https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/policies-and-activities/social-protection-social-inclusion_hu

<https://ksh.hu/kiadvanyok/fenntarthato-fejlodes-indikatorai/2024/1-15>

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/ip_22_7153

Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatás Stratégia 2030

Beszámoló a Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ 2023. évi működéséről

Beszámoló a Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ 2024. évi működéséről

Tiszaújváros Város Önkormányzata Képviselő-testületének 7/2024. (IV.26.) rendelete

Tiszaújváros Város Önkormányzata Képviselő-testületének 8/2025. (V.30.) rendelete

Tájékoztatás Tiszaújváros Város Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások rendszerét érintő önkormányzati rendeleteinek 2023. évi módosításairól és Tiszaújváros Város Önkormányzata szociális előirányzatainak 2023. évi alakulásáról

Tájékoztatás Tiszaújváros Város Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások rendszerét érintő önkormányzati rendeleteinek 2024. évi módosításairól és Tiszaújváros Város Önkormányzata szociális előirányzatainak 2024. évi alakulásáról

Átfogó értékelés a Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak végrehajtásáról 2023. évben

Átfogó értékelés a Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak végrehajtásáról 2024. évben

A Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Kormányhivatal Tiszaújvárosi Járási Hivatalának tájékoztatója Tiszaújváros és térségének munkaerő-piaci helyzetéről

Tiszaújváros Város Önkormányzata Képviselő-testületének Gazdasági Programja 2024-2029

A Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ tájékoztatója a Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió cselekvési tervének végrehajtásáról 2024.

A Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ tájékoztatója a Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió cselekvési tervének végrehajtásáról 2025.

Tiszaújváros Évkönyv2023

Tiszaújváros Évkönyv2024

Szociálpolitika, szociális jog (Tananyag a közszolgálati humánszervező szakirányú továbbképzési szak hallgatói számára, szerző: Kristó Katalin, lektorálta: Dr. Temesi István Budapest 2014.)

Közigazgatási szakvizsga, Tizedik, hatályosított kiadás, Általános közigazgatási ismeretek, IV. modul Közigazgatás-szervezési és vezetési ismeretek, Nemzeti Közszerológati Egyetem 2025.